

2025 / 3

kökler

Edebiyat ve Kültür Dergisi

dosya

kelime
ve
ahenk

söyleşi

Necat Kevseroğlu

usta kalemler

Nusret Merdan

Harf, Hüseyin Karanaz

A watercolor illustration of a mountain landscape. In the foreground, a steep, rocky slope is covered in patches of blue, red, and yellow. Two figures, possibly hikers or climbers, are standing on a rocky outcrop in the middle ground. The background features a range of mountains under a pale, hazy sky. The overall style is soft and painterly.

kökler

Editörden

Değerli okurlarımız,

Selamlar,

Dergimizin 3. sayısıyla Türkmeneli kültür evreninde seyahate devam ediyoruz. Türkmeneli yöresi, tarihin ve coğrafyanın insan dokusuna ilmek ilmek işlendiği bir kültür havzasıdır. Yani, zamanın ve mekânın insan ruhuyla kaynaşarak soyutlaştığı ve duygu yüküne dönüştüğü bir coğrafyadır. Musul dendiğinde mekân değil, Nurettin Zengi; Erbil dendiğinde, Muzaferreddin Gökbörü; Kerkük dendiğinde, Fuzuli akla gelir. Edebi eserlerimiz genelde bu evrende şekillendi ve dergimizin geçen sayılarında bu eserlerin güzel örneklerini sunmaya çalıştık.

Bu sayı için yayın kuruluşuyla yapılan toplantımızda, çağdaş edebi akımlardan, bir sosyal ürün olarak dilin, eserin biçimlendirilmesindeki öneminden ve estetik özelliklerinden konuştuk. Eskiden “dil fikrin potasıdır” tezi yaygındı; fakat yapısalcılık akımıyla birlikte dilin fikrin ta kendisi olduğu tezi ileri sürüldü. Kadimliği, tarihi ve yaygınlığı nedeniyle coğrafyayı kucaklayan Türkçemiz aslında varlığımızın ve kültürümüzün şifrelerini barındırır. Dil yoluyla ürettiğimiz eserler, ister sözlü, isterse de yazılı olsun, kişisel olmasının yanı sıra büyük milletimizin insanlık birikimini taşımakta ve zamanın daha keşfedilmemiş kısmı olan geleceğe

aktarmaktadır. Bu yönüyle de dilin bir iletişim aracı olmasından öte, bileştirme, depolama, kaynaşma, aktarma ve koruma gibi görevleri vardır ve bütün bunların üstünde insanı insan yapan sevginin ve hayal etmenin ana ögesidir.

Metinler her ne kadar yazarından bağımsız değerlendirilse de, oluştuğu ortamın zaman, mekân ve insan sarmalından beslenerek beyinde kelime denen kodların tecellisidir. Başka bir ifadeyle, kelimeler sırlarımızı taşır ve kültürümüzün yapı taşlarıdır. Her ustanın hayata bakışına göre işleme tarzı üslubunu belirler.

Dilin temel ögesi, kelimedir. Kelime, ses ve yazıyla ifade edilir. Göstergebilime girmeden, edebiyat dilin ve dolayısıyla varlık kodlarımızın manevi yükü ve estetiğinin keşif macerasıdır. Bu sayıda söz, kelime, ses, ritim, ahenk ve tını gibi kavramları ele alma zamanımızın geldiğini düşündük.

Keyifli okumalar...

Mustafa Ziya

kökler

YTB

3 Aylık Edebiyat ve Kültür
Dergisi

3. Sayı: Haziran 2025

İmtiyaz Sahibi: Türkmeneli İş
Birliği ve Kültür Vakfı (TİKV)
adına TİKV Başkanı
Dr. Turhan Ketene

Baş Editör: Dr. Mustafa Ziya
Editör (Dil): Meral Bayar Saatçi

Yayın Kurulu: İlâf Köprülü, Ali
Ahmet Kuşçu, Mehmet Vanda-
vi, Aydanur Ekremoğlu, Merve
Beyatlı, Hasan Yazaroğlu, Nuha
Kureci, Nuray Kayacı, Aslı Küze-
cioğlu, Deryah Ömer, Manolya
Bayraktar, Hanin Pamuk, Esen
Kutub, Karrar Hançerci, Ahmed
Oruçoğlu, Mehmet Beyatlı, Er-
kan Karakaş, Ergin Türkmenoğlu,
Ayşe Türkmen, Meral Bayar
Saatçi

Tasarım: Sefa Ziya

Ön Kapak Resmi: Harf,
Hüseyin Karanaz

İletişim: Güzeltepe Mah. Ahmet
Mithat Efendi Cad. No 46/11,
Çankaya/Ankara

www.turkmenelivakfi.org
info@turkmenelivakfi.org
Tel: (312) 4424065

3 Aylık Süreli Yayın Basım Tarihi
Haziran 2025

ISSN: 3062-066X

Baskı: Özel Ofset Matbaacılık
İvedikköy Mah. 1323. Cd.
No: 28/4 Yenimahalle / Ankara

Sertifika No: 40365

Dağıtım: Taha Kargo

İÇİNDEKİLER

Öyküler

6 / İlâf Köprülü
Allah'ın Dediği Olur

12 / Manolya Bayraktar
Gözlerindeki Melodi

18 / Mehmet Fazıl Vandavi
Huzurla Tanışmak

22 / Deryah Ömer
Bir Günde İki Mevsim

28 / Ali Ahmet Kuşçu
Yaratıcı ile Ortaklık

Usta Kalemler

36 / Dr. Ayşe Türkmen
Nusret Merdan (1948-2024)

İnceleme

40 / Meral Bayar Saatçi
Karanlık Düşler: Günaydın Gece

Dosya

44 / Meral Bayar Saatçi
Doğadan Dengeye

46 / Nuha Küreci
Bir Kelime Bir Hikaye

48 / Aydanur Ekremoğlu
Ritim

51 / Deryah Ömer
Duygu Göçü

52 / Maral Beyatlı
Niçin Yazıyorum?

Deneme

54 / Aslı Küzecioğlu
Anı Yakalıyoruz, Yaşamıyoruz

56 / Merve İsam
Oyun

58 / Hasan Yazaroğlu
Zihin Haritasında Bir Yolcu: Cemil Meriç

60 / Nuray Kayacı
Yazar-Eser-Okur Üçgeni

Şiir

64 / Maral Beyatlı
Sarı Kâğıtlar

66 / Ahmet Oruçoğlu
Misafir

68 / Hanin Ahmet Pamuk
Elmas Mahallesi

70 / Esen Kutup
Yerden Göğ

72 / Erkan Karakaş
Kurşun Senfonisi

74 / Mehmet Beyatlı
Elbette

76 / Ergin Türkmenoğlu
O Gün

78 / Karrar Hançerci
Penceremde Kasatura

Söyleşi

80 / Kökler
Necat Kevseroğlu ile Söyleşi

İlâf Köprülü | **Allah'ın Dediğı Olur**

Genç Aziz, mahallenin sonuna varana dek yağış hızını arttırmış, nihayetinde sağanak yağmura dönüşmüştü. Hızla savrulan bir rüzgâr, ağaçların yorgun dallarındaki savunmasız yaprakları, kendi eksenlerinde dört bir yana, az kalsın koparacak gibi savururken, o da bu fırtınadan nasibini almıştı. Lâkin görünüşe bakılırsa hiç de oralı değildi.

-Aziz, Aziz! Nereye böyle? Nedir bu acelen? Yağmurdan ve şiddetli fırtınadan daha aceleci ne geldi başına, diye soruyordu birisi. Bir

an damlaların oluşturduğu belli belirsiz bir perdenin ardından kendisine seslenmekte olan kişiyi çıkaramadı. Sonrasında aşağı mahallenin muhtarı olduğunu fark etti.

-Hasan Ağabey, tutma beni, bırak bir an önce varayım, dedi Aziz.

-Nereye varıyorsun?

-Salim Bey'in oğlu Memed dereye düşmüş. Boğulmuş dediler de inanmadım. Daha on beş yaşında gencecik. Ah keşke ben ölseydim, diye bir nevi sitem savurduğunda yağmurun altında sırlıklam olmuştu.

-Deme, vah yüzüm kara¹.
Bekle, ben de geleyim, belki bir
yardımım dokunur, dedi muhtar
ve birlikte nehre giden patika
yola doğru ilerlediler.

Genç Aziz, kasabada herkes
tarafından sevilen ve sayılan
bir insandı. Büyük şeyhlerden,
alimlerden ders almış, tasavvuf
ilminde büyük nimet sahibi
olmuştu. Onun gönlünde
iki kapı, kapılardan biri ahir
dünyaya, diğeri ise vakii hayata
bakardı. Gözlerinde gizler olan,
rüyalarında gördüğünü çok
geçmeden gerçek hayatta duyan,
kimine göre alim, kimine göre
mürşid, kimine göre müritti.
Hâl böyle olunca zaman zaman
kibirlenir gibi olur, övgü aldıkça
ilmiyle daha çok övünürdü.

O gün duyduğu haber onu
derinden yaralamıştı. Salim
Bey köyün sevilen, sayılan bir
hocasıydı. Aziz de onun elinde
büyümüş sayılırdı. Yazın camiide
Kur'an kursları düzenler, kış
gelince de herkesi namaza teşvik
etmek adına sobalar ve kalın
kilimler satın alır, yaşlılar için
taburelerle döşerdi camiiyi. Tüm
bu hizmeti, Aziz gibi gençlerin

sayısı artsın diye yapardı. Oğlu
Memed de sever, sayardı Aziz'i.
Her gün beş vakit namazı, aynı
safta, yan yana kılarlardı.

Oysa şimdi henüz on beş
yaşında, belki de canından
olmuştu. Aziz bu ihtimali
aklından uzaklaştırırken nehrin
kıyısındaki kalabalığa karıştılar.

-Köprüden geçerken düşmüş
Memed. Yanındaki arkadaşları
atlayamamışlar peşinden.
Sağanak varmış. Subaşına doğru
inmeye, merdivenlere koşmuşlar.
Yetişememişler ona. Bağırış
çağırışa ahali toplanmış. Suya
atmışlar kendilerini ama yok.
Memed'i bulamadılar, diyerek
olayı anlatıyordu birisi.

Köyün iki yakasını birleştiren
köprü, oldukça eskiydi. Köprü
demeye bin şahit lazım.

Ahşap direkler, büyük ve
düzensiz taşlar ve el yordamıyla
yapılmış koca toprak yığını...
Bunlar birleşip köprü olmuştu
işte. Her tarafı eğri büğrü, yer
yer çatlamış, her yağmurda
çamurla kaplanan bu yapı, köyün
tam kalbindeydi. Sağanak yağmur
dereyi ne zaman azgınlaştırsa,

¹ Sevdiği birinin başına kötü bir iş gelince, üzüntüyü ifade etmek için kullanılan bir söz.
“Üzüm qere olaydı” yüzüm kara olsun manasındadır.

köprünün ayakları daha derine gömülüyor, şekli hafiften değişiyor ve çamurun kayganlığı hayvanların, araçların ve insanların geçişini zorlaştırıyordu. Yine de köy halkı için, ne kadar harap olursa olsun, bu köprü bir nimetti. Sabahları koyunlarını karşı tarlalara götüren çobanlarla, akşamüzeri köyün öteki yakasında kalan kahvehanede kahve içmeye gelen yaşlılar bu köprüde buluşurdu. Bir de okul vardı işin içinde.

Memed gibi pek çok çocuk okula giderken, pek çok koyun da otlamaya giderken köprüden kayıp, dereye düşmüşlerdi. Ancak derenin suyu sığ olunca, düşenlerin de kurtulması kolay oluyordu. O gün dere haddini aşmış, kızgın dalgalarla akıyordu.

Ne yaparlarsa, ne kadar ararlarsa da Memed'ten hiçbir haber alınamadı. Gece olup da herkes evine çekildiğinde, Aziz bir süre daha bekledi, uzunca dualar etti. Dualar eşliğinde evine döndü ve okuyarak uykuya daldı...

Şimşekler davul gibi gökyüzünü dövdükçe, gökyüzü çatlamış, sel gibi sağanak iniyordu. Karanlık çoktan basmıştı ve derenin bir tarafında koyunlar,

diğer tarafında yaşlı adamlar duruyordu. Genç Aziz köprünün tam ortasında duruyor, “gelin, geçin hadi. Ne bekliyorsunuz?”, diyerek bağırırsa da, ne çobanlar ne de yaşlı adamlar duyuyordu onu. Belki duyuyor lâkin cevap vermiyorlardı. Köprü oldukça kayganlaşmış, derenin suyu bir canavarı taşıyormuş gibi akıyordu. Genç Aziz ne sağa ne sola kıpırdamadan çobanlara döndü.

-Haydi geçsenize, ne bekliyorsunuz? Sağanak birazdan artacak, dere sizi de boğacak, sürüleriniz yok olacak, dese de nafileydi.

Genç Aziz kendini çaresiz hissediyordu. Koyunlar, çobanlar için hayat kaynağıydı. Yaşlılar kiminin babası, kiminin dedesi, eşi ve komşusuydu. Bu insanlara bir şey olursa vebali onun boynunda kalacaktı. Köprünün ortasında durmuş, kıpırdayamaz vaziyetteydi. Derken, aklına Memed geldi. Bu sefer “Memed, Memed’imiz”, diyerek haykırmaya başladı.

Sırılsıklam bir vaziyetteydi. Bacaklarının kanı çekilmişti. Daha ne kadar durabilirdi, bilemiyordu.

Bir kez daha “Memed”, diye haykırdı ve derenin üstünde ay gibi parlayan, güneş gibi yakan, su gibi berrak, hava gibi kuvvetli, ışıktan bir el uzandı. Memed, el ile nazikçe tutularak derenin dışına çekildi ve köprünün üstüne bırakıldı. Azgın dere sakinleşti, sağanak durdu, bulutlar çekti gitti. Güneş ışık hızıyla doğdu, köprü kurudu. Çobanlar koyunlarını karşıya geçirirken, dedeler ile köprüde selamlaştılar. Kalabalık aktı gitti. Genç Aziz’in bakışları Memed’e döndü.

-Duaların işe yaradı, Aziz ağabey.
-O El kimindi Memed?
-Senin elindi, müridim.

Dakikalardır çalan kapının sesiyle irkildi uykusundan Aziz. Bütün geceyi sırtüstü uyumuştur. Başının en arka tarafında, derin bir ağrı vardı. Odasının kapısını döven annesiydi. Oğlunu kahvaltıya çağırmaya gelmişti ancak Aziz bir çırpıda hazırlanıp fırlamıştı evden. Giderken de en son “oğlum Şeyh olacak anacığım”, demişti heyecanla. Köyün bir tarafından öteki tarafına dolanıyordu.

-Bugün Memed bulunacak, bugün Memed dereden sağ salım

çıkacak, diyerek herkesi derenin başına topladı.

Köylü umutlanmıştı. Hele Salim Bey, sevinçten yerinde duramıyordu.

-Allah’ım şükürler olsun, şükürler olsun.

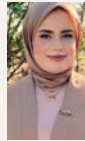
Herkes Memed bulunacak, ha çıktı ha çıkacak beklentisindeydi. Saatler aktı gitti, nihayet akşam oldu, Memed bulunamadı. Sabahki sevincin yerini derin bir keder kapladı. O gün sağanak yoktu, hava yumuşamıştı. Köprünün çamuru tamamen kurumasa da, düne nazaran daha emniyetliydi. Köylüler derenin başına toplanmış, genç Aziz’in müjdesine bir karşılık bekliyorlardı. Beklediler, beklediler, Memed bir türlü bulunmadı. Gece oldu, yıldızlar görüldü Memed görünmedi.

Genç Aziz eve varır varmaz odasına kapandı. Çok geçmeden de uyuyakaldı.

-Dere’yi görüyor musun Aziz? Dere rahmettir, nehir rahmettir, su rahmettir. Azgın da olsa rahmettir, kızgın da olsa rahmettir. Bir insan rahmete kapıldı mı, kaybolmaz. Memed kaybolmadı ama senin müjdenle de bulunmadı. Sana bir sır

verdiler, sırrını açığa vurdun,
kibirlendin, dediğin olur sandın.
Senin dediğin değil, Allah'ın
dediği olur, diyerekten göğ'e
doğru bir ruh yükseldiğinde
irkilerek uyandı uykusundan.

Tıpkı dünkü gibi kapısı
dövülüyordu. İstemeyerek açtı
kapıyı, gelen kişi annesiydi.
Ağlıyordu, ağlamaktan ne
dediği anlaşılmıyordu. Yalınayak
fırladı derenin kenarına Aziz.
Kalabalık toplanmış, Memed'in
naaşını dereden çıkarıyorlardı.
Feryatlar, figanlar kulaklarında
yankılanıyordu. Memed
bulunmuştu. Ancak Aziz'in
dediği değil, Allah'ın dediği
olmuştu.

2000 yılında Kerkük'e bağlı Altunköprü ilçesinde doğdu. 2023 yılında Tikrit Üniversitesi Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği bölümünden mezun oldu. Hikâyelerin yanı sıra, tefrika romanı, folklorik yazılar, şiir ve senaryolar da yazmıştır.

Manolya Bayraktar
Gözlerindeki Melodi

Selim'in elleri, keman yayı gibi kusursuzdu; yavaşça hareket eder, ne kadar durursa o kadar çok söylerdi. Bakü Filarmoni Salonu'nun ışıkları altında, beyaz fragmanın içinden taşan melodilerle binlerce kalbi tek ritimde çarpıttırdı.

Ama o gece, her şey farklıydı.

Sahneye adımını attığında, alkışlar değil sessizlik, uğuldayan bir deniz gibi çarpıttı kulaklarına. Göğsünün içinde büyüyen boşluk, bir nota gibi yükseldi; gözleri karardı, bedeninde yankılanan ritim ansızın sustu.

Arşesi elinden kaydı.

Elinden kayan sadece keman yayı değil, belleği de.

Zaman bir süreliğine durdu, sonra hızla aktı. Işıklar soldu,

sesler silindi, tanıdık yüzler bulanıklaştı. Ve bir sonraki an, hastane odasında açtı gözlerini Selim. Ne kendini tanıyordu ne de hayranı olduğu şehirdeki yankısını.

Ama kemanı... kemanı unutulmamıştı.

Oda, beyazın en sessiz tonuyla döşenmişti. Selim, gözlerini açtığında duvardaki saate değil, tavanındaki kırık ışık yansımasına baktı. Hareket etmek istemedi; sanki kendisiyle tanışmayı erteliyordu.

Kapı nazikçe aralandı. Orta yaşlı bir adam içeri girdi. Gözlüklerinin ardında dikkatli ama yorgun bir bakış vardı. Elindeki tabletin ekranına son bir kez göz attıktan sonra Selim'in yatağının yanına geldi.

“Günaydın,” dedi doktor, sesi ölçülü, ritmik. “Kendinizi nasıl hissediyorsunuz?”

Selim başını çevirdi, gözleri doktora odaklandı. Bir yabancıya bakar gibiydi. Sonra yavaşça konuştu:

“Ben... kimim?”

Doktor derin bir nefes aldı, başını hafifçe eğdi.

“Adınız Selim. Soyadınızı şu an bilmeniz gerekmiyor, çünkü belleğinizin büyük kısmı geçici olarak sustu.”

“Geçici mi?”

“Ameliyatınız başarılı geçti. Beyninizdeki tümör baskı yapıyordu. Müdahale ettik. Hayati fonksiyonlarınız iyi... ama belleğiniz—özellikle geçmişe dair anılarınız—zarar gördü.”

Selim yutkundü. Parmaklarını yorganın üstünde gezdirdi, sanki nota arar gibi.

“Hiçbir şey... yok,” dedi. “Hiçbir yüz, hiçbir isim, hiçbir ses...”

Doktor ona yaklaştı. Sandalyeyi çekip oturdu.

“Bu boşluk sizi korkutabilir. Ama beyniniz hala çalışıyor. Hatırlamak zaman alabilir. Bazen hiçbir şey geri dönmez... bazen

ise en sıradan bir ses, bir koku, bir ritim—her şeyi geri getirir.”

Selim gözlerini kıstı. “Ritim mi?”

Doktor gülümsedi. “Biliyor musunuz... Gözünüzü ilk açtığınızda keman çalıyor gibiydiniz. Parmaklarınız hareket etti. Sanki görünmeyen bir melodiyi izliyordunuz.”

“Ben... keman mı çalışıyorum?”

“Bir zamanlar,” dedi doktor, “dünyaca ünlü bir kemancıydınız. Salonlar dolar, insanlar ağlardı müziğinize. Ama bunları sizin yerinize sadece kelimeler söylüyor şimdi. Belleğinizin yerini notalar almış olabilir.”

Sessizlik çöktü. Yalnızca monitörün “bip” sesi vardı. O da belki bir ritimdi.

O sabah, Bakü usul usul uyanırken, Selim aynanın karşısına geçmişti. Formal siyah frağını giydi. Beyaz gömleği ütülüydü, papyonu kusursuz bir düğümle boynunu sarıyordu. Sanki kendini tanımasa da görünüşü hala kim olduğunu hatırlıyordu.

Sokaklar, ayaklarının altında geçmişe ait taşlar gibi ses veriyordu. İçerişehir’in taş duvarlı yollarında yürürken, Kız Kalesi

birden önünde belirdi. Denize yaslanmış gibi duran bu eski kale, zamana direniyordu; tıpkı Selim'in belleği gibi.

Kalenin önünde küçük bir çocuk oturuyordu. Gözleri parlıyordu, ama bakışı yaşından büyüktü.

“Selim Bey misiniz siz?” diye sordu çocuk.

Selim bir an sustu.

“Bilmiyorum,” dedi. “Bu isim bana uzak geliyor.”

Çocuk ayağa kalktı, avuçlarında hafifçe oynattığı taşları yere bıraktı. “Ben sizi tanıyorum. Annem de tanırdı. Küçüktüm, konserinize gitmişti bir kere. ‘O adamın müziğiyle içime deniz doldu,’ derdi. Ama sonra siz kayboldunuz.”

Selim başını eğdi. Çocuğun sesi rüzgârın uğultusuyla birleşmişti.

“Sizi aramıyoruz artık,” dedi çocuk. “Ama belki siz kendinizi bulmak istersiniz.”

“Nasıl?” diye sordu Selim.

Çocuk, biraz utangaç ama kararlı bir ifadeyle konuştu:

“Bir konser verin. Sessiz bir konser. Ne reklamı olsun ne de alkışı. Sadece siz olun ve müziğiniz. Belki orada

bir göz size tanıdık gelir. Belki geçmişinizi o gözde görürsünüz.”

Çocuk uzaklaştı. Selim, çocuğun söylediklerinin ardından bir süre kaleye baktı. Taşlar bile bir şeyler fısıldıyor gibiydi.

Daha sonra yürüdü. Dalgaların sesini arkasında bırakıp sokaklara karıştı. Bir köşebaşında, yaşlı bir sokak kemancısının önünde durdu. Adam, gözleri kapalı çalıyordu. Melodi, zamanın içinden sızıyordu.

Selim sessizce yaklaştı.

“Affedersiniz,” dedi.

“Kemanınızı... bir süreliğine alabilir miyim? Belki bir şey hatırlarım.”

Adam gözlerini açtı. Bir şey demedi. Kemanı ona uzattı.

Selim kemanı ellerine aldığı anda, parmakları kendi yolunu buldu. Telleri yoklamadı, sevdi. Gözlerini kapadı ve ilk notayı bastı. Sonra ikinciye... Sonra müzik, onu geçmişe değilse bile kendine doğru taşıdı.

Akşam çökerken, Kız Kalesi'nin önünde insanlar sessizce toplandı. Hiçbir afiş olmamıştı. Hiçbir bilet, davetiye, duyuru...

Ama müzik yayıldığında, şehir sustu.

Selim çaldı. Ellerinden dökülen melodiler, kayıp bir hayatın yankısıydı. O an, kalabalıkta bir çift göz ona takıldı. Yaşlı, yorgun, ama sevgiyle dolu. Tanıdık bir nem vardı o gözlerde. Bir anneye ait gibi. Ya da bir çocukluğa.

Selim çaldı, ama o gözler—o tanıdık gözler—yavaşça her şeyin önüne geçti. Kadın, kalabalığın içinde sessizce, her notayla birlikte bir adım daha yaklaştı. Birden, Selim’in parmakları keman yayından kaydı. Ellerini, bir zamanlar çok iyi bildiği bu enstrümana bıraktı ve keman, kalabalıkların arasına düşerken, bir an için her şey durmuş gibi oldu.

Kadın, gözlerini ondan ayırmadan, adımlarını Selim’in doğru hizasına getirdi. Yaklaştığında, Selim derin bir nefes aldı. Kadın, kalp atışlarının hızlandığı anlarda, yılların getirdiği çizgileriyle gülümsedi. O gülümseme, Selim’e tanıdık bir huzur verdi. Gözlerinin çevresindeki ince çizgiler, bir zamanlar kendisinin de izlediği yolları hatırlatıyordu. Her biri, yaşanmış bir anının iziydi.

Selim, kemani yerleştirip kadına doğru adım attı. Elleri, istemsizce kadının yüzünü buldu. Her bir çizgi, her bir gözyaşı, geçmişini değil de bir bütün olarak geçmişin izlerini, kaybolan zamanları ortaya seriyordu.

Ve o an, dünya Selim’in gözlerinde bir kağıt gibi serildi. Gözlerinin önünde, yıllar hızla açılmaya başladı. Her şey—çocukluk, ilk konser, yaşadığı o eski odada bıraktığı duygular—hepsi ardı ardına, kaybolan parçalar, müziğin içindeki notalar gibi yerine oturdu. Yavaşça, hepsini hatırladı.

İçindeki boşluk, o günlerden kalan parçalarla doldu. Kim olduğunu, neden bu kadar çok sevdiğini, kimin için yaşadığını bir kez daha anladı. Kadının gözleri, ona tanıdık gelen bir ışık taşıyordu. O gözlerin derinliğinde, geçmişinin kaybolan parçaları bir araya gelmişti.

Selim, kadının gözlerine bakarak fısıldadı: “Annem... sen misin?”

Kadın, gözlerinden yaşlar süzüle süzüle Selim’e yaklaştı ve hafifçe gülümsedi. “Evet, Selim... Benim,” dedi, sesi titrek ama sevgiyle doluydu.

Selim, bir adım daha atarak kadına dokundu ve derin bir sesle, yaralı ama huzurlu bir şekilde, “Unutmak... belki bir süreliğine gerekiyor. Ama hatırlamak, her zaman daha güzel. Bazen, kaybolan zaman sadece hatırlanarak bulunur,” dedi.

Ve o an, Selim’in içinde bütün kaybolan zaman yeniden, sesli ve derin bir şekilde yankılandı. “Annemin gözlerinde, geçmişim yeniden doğdu”.

İnsan, sevdiği şeyi hiçbir zaman unutmayacak.

2006 yılında Kerkük'te doğdu. Barış Kız Lisesinde son sınıf öğrencisidir.

Mehmet Fazıl Vandavi
Huzurla Tanışmak

Sabahın erken saatlerinde uyanmıştı. Kuşların sesi gelmiyordu. Havada yağmurdan sonra oluşan bir koku vardı. O kokuyu çok seviyor, temiz havayı ciğerlerine kadar çekiyordu. Evini çok özlemiş, tüm zamanını evinde geçirmek istese de kahvaltısını yapmış, hazırlanmış, çıkmadan namazını tek başına kılmış, gezmek için dışarı çıkmıştı. Tam dışarı çıkacakken birden bir şey unuttuğunu fark etmiş, eve tekrar dönmüştü. Evde bir kedi besliyordu ve bu

düzene çok alışık olmadığı için mamasını vermeyi unutmuştu. Evin temizliğine yardım eden kadın gelmemişti. Kedinin mamasını verdikten sonra dışarı çıkar çıkmaz gözünde canlanan bir şey vardı. Havayı istediği gibi soluyor, kimsenin emri ile hareket etmediğini, zamanı öğrenmek için saatine bakmadığı, üniforma yerine sadece bir gömlek giyip, elinde zorunlu bir şey taşımadığını, yolda giderken kahvesini rahatça alacağı dükkanların olduğunu

fark etmişti. İnsanlarla rahatça konuşabileceğini, iki kişinin görüşürken konuştuğunu görünce bu durum ona bir rahatlık hissi vermişti. Yaşı genç olmasına rağmen şehirdeki yaşlılarından çok farklı davrandığının farkına varmıştı. Görevi boyunca farklı bir hayat yaşamış, ailesine hasret kalmış, onları arasa da bulamamıştı. Akrabalarından birinden öğrenmişti acı haberlerini. Araba kazasında kaybetmişti ailesini, geriye sadece kendisi kalmıştı. O kalabalığın içinde kendini çok yalnız hissetmişti. Belki hayatını devam ettirmek için bir anlam arayışına girmişti. Etrafı kalabalıktı lakin gözü hiç kimseyi görmüyordu. Sanki damarlarındaki akan kan bile durmuştu. Boş bakışlarla etrafına bakıyor, yanından geçen insanlar bile davranışlarına hayretle bakıyordu. Acısından bir bankta oturduğunu bile fark etmemişti. Bir süre sonra o boş bakışların yerini hüznü bir bakış almış, ailesi ile yaşadığı zamanlar bir film şeridi gibi gözünün önünden geçmişti. Hayatın bu kadar acı olduğunu o an anlamıştı. Onun için zor

olsa da hayat devam ediyordu. En yakın zamanda onları ziyaret etme düşüncesi içindeydi. Kışla düzenine alıştığından, şehrin gürültüsü, kalabalığı ve trafiği onu huzursuz hissettirmişti. Onun için düzen çok önemliydi lakin bir yandan da normal yaşama ayak uydurması gerektiğinin farkındaydı. Görevine artık burada devam edecek, alışması zorunlu olan bazı şeylere aldığı disiplin ile ayak uydurmaya çalışacaktı. Kendi yolunda yürürken birden bir ses yükseldi köklerden. Ahmet o ses ile beraber irkilmiş gibiydi ve çocukluğunda hep gitmek istediği ama hiç gitmediği bir yerin sesi olduğunu farkındaydı. Ses, gökyüzünde süzülen bir melodi gibi, bir bahar rüzgarı gibi, ruhunun derin köşelerini okşarcasına, kalbine ve insana huzur veriyordu. Her okunuşu bir nasihat, bir dua gibiydi. Sesi dinliyor ve o mutlu olan yüzü birden asılmaya başlıyordu. Gözünde artık dünya telaşına kapılmış bir bakış yoktu. Yolunu değiştirip kan dolaşımını hızlandıran o

sese doğru yürümeye başladı. O sesin olduğu yere girince hiç anlamadığı bir mutluluk sarmıştı içini ve kendisi de ne olduğunun farkında değildi. Avludan geçip halı kaplı bir alana girince bir huzur sarmıştı bedenini. Etrafında sessizce Kur'an okuyan, namaz kılan, ellerini açıp dua eden insanları görünce biraz şaşırılmıştı. Böyle bir ibadethâne olduğunu biliyordu ama daha önce hiç gitmemişti. İçeride bir huşu hali hüküm sürüyordu adeta. İbadet eden her sesi ve nefesi duyuyordu. Bu dualar onun görmeyeceği şekilde göğe yükseliyordu. İmam tekbir getirince saflar hizalanmış asker gibi dizilmişti; omuzlar omuza ayaklar ve eller aynı şekilde tek bir boşluk bile bulunmuyordu aralarında. "Allahuekber" sesi bir emir gibi oradaki herkesin tek bir ağız ve tek bir yürekle duruşlarını, secdeye varışlarını, aynı anda kalkıp ve aynı şeyleri tekrarlamalarını sağlıyordu. Cemaatin hepsi sanki yıllarca eğitilmiş disiplinli bir ordu gibiydi. Ordu gibi görünen bu camide kimsenin arasında bir rütbe farkı yoktu. Orada

bulunan herkes aynı ibadeti gerçekleştirmişti. Namaz bitince bir yandan evde bıraktığı kedisinin yeminin bittiği telaşı içine girmiş bir yandan da şaşkınlığını gizleyememiş ve namaz boyunca her duruş, her kıyam ve bir selam ibadetinin ne kadar içini ferahlattığını görmüştü. O günden sonra namazlarını caminin onu çağırmasıyla hep orada kılmıştı.

1996 yılında Bağdat'ta doğdu. Tahsilini Kifri kasabasında Türkçe eğitim görerek yaptı. Halen TERT-Kifri Radyosu'nda program sunucusu olarak çalışmakta ve gazetecilik yapmaktadır.

Deryah Ömer

Bir Günde İki Mevsim

Tüm hazırlığımı tamamlayıp çıkmak üzereydim. Bu gezinti, uzun süredir gezi listemdeki o yeri görmek, ruhumu neşelendirecek, üzüntü ve kaygılarımı unutturacak, iç daralmalarımı nefes aldırarak, biraz da ufkumu açacaktı. Film ve dizilerde gördüğüm o hayal yeri görmek... Bir bakıma ders çalışma enerjimi yenileyeceğini düşünerek günler öncesinden planını kurduğum yere bir an önce gitmek için can atıyordum.

Böyle bir değişikliğin canıçer oda arkadaşım Lâra'ya da iyi geleceğinden hiç şüphem yoktu. Günün büyük bölümünü okulda

ve yurтта beraber geçiriyor, aynı yorgunluğu birlikte yaşıyorduk onunla. Sabah erkenden kahvaltımızı yapıp yola koyulduk. Yol üzerindeki evin penceresine takıldı gözlerim. Pırıl pırıl bir güneş, köşedeki eski kitapçı dükkanının penceresinden yansiyordu. Sanki güneş, kendini bu camda seyreliyor gibiydi. Tüm parlaklığıyla etrafı aydınlatıyor biraz da gözlerimi alıyordu. İlk güzergahımız Uludağ metro istasyonuydu. Öyle de yaptık. Bizi yeraltı metrosuna götüren yürüyen merdiven bizden daha heyecanlı görünüyordu ve gereğinden fazla hızlı gibiydi. Yağsız kalan

bir bölümü gıcirtı da yapıyordu topallar gibi. Yürüyen merdivene uzun süreli bakınca; merdiven duruyor çevremdeki her şey süratli resim halinde gidiyor gibi geldi. Halsiz miydim, merdivene bakarken başım mı döndü bilemedim. Öne doğru dengemi kaybettiğimi, gökyüzünün mavisini gördüğümü hatırlıyordum sadece.

Bu aralar hiç nakit yoktu, cüzdanımda nükseden hastalığın sebebi ne olabilirdi. Elimi her atışımda şingırdayan üç-beş demir paranın haricinde dürülü destelerden eser yoktu. Cüzdandan cüzdana sirayet eden bulaşıcı hastalığın sebebini rengine bağlayan bir yazı aklıma geldi sosyal medyada. Yazılana göre mavi renk; günlük yaşamda ‘sadakat ve dengenin’ temsilcisi iken paranın dengesini bozabiliyor, paranın akıp gitmesine sebep oluyormuş. Mavi renk cüzdanda bereketsizlik işaretiymiş yani. Hatta, gökyüzü mavi, yansıması su da mavi renk olduğu için para, nehir gibi coşarak akıp gidiyormuş.

Evet ya! Parasızlığımın suçlusu mavi cüzdandı. İlk fırsatta değiştirmeliydim. Sıra cüzdan renk seçimindeydi. Böylece bu uğursuzluk sorunu ortadan

kalkacaktı. Mor, bolluk zenginlik. Yeşil, parayı çekme ve finansal dengeyi sağlama. Turuncu, kişinin hedefe ulaşması gereken maddi güce sahip olması ve kararlılıkla ilerlemesini temsil ediyordu. Siyah, gücü otoriteyi ve profesyonelliği. Kırmızı, zenginliği ve refahı sembolize edermiş. Öyleyse kırmızıda karar kılmalı, refahı bulmalı ve de zengin olmalıydım.

Kesinlikle kırmızı cüzdan alacaktım. Öyle yaptım. İlk rastladığım mağazada kırmızı renge el attım, diğer renkleri umurumda değildi. Sevdiğim cüzdanıma kavuştum. Artık her şey farklı olacaktı. Yol kenarlarında üzeri örtülü, el uzatan, kim olduğunu ve niçin para istediğini bilemediğimiz yoksul insanları “es” geçmiştim. Artık “belasavarların” ellerine kırmızı cüzdandan çıkardıklarını koyacaktım. Önceden kaç fakir önüme çıktıysa boş göndermiş, görmezlikten, duymazlıktan gelmiştim. Ara ara kendimden şüphe de etmeye başlamıştım: yoksa cimri mi olmaya başlıyordum?

Oda arkadaşşıma bu sevmediğim huyumdan dert yanarken aklıma geçen yıllarda Şehreküstü’de karşılaştığımız, dünyanın

rengini görmeyen ama geçimini tuhafiyecilikle sağlayan adam geldi. Derslerimden dolayı Şhreküstü'deki o adamın özellikle her zaman oturduğu yere uğrayamıyordum. Hala işine devam ediyor muydu? Aslında onu görüp mendil almış görüntüsü vererek yerde duran o kutuya sessizce birkaç kâğıt para atsaydım... Hiç fena olmazdı. Çoktan beridir yolum o muhite hiç denk gelmemişti. Cüzdanım fakir, gönlüm zengindi. Veremedim, dağıtamadan cömerttim yani halis niyetimle.

Başım dönüp dengemi kaybettiğim an önümdeki kadının yakasından tutarak, anlık refleksle “Ayy düşüyorrrium” diye çığlık atmıştım. O an içimi bir korku kapladı. Ayaklarımda acı hissederken bir yandan kadının ne durumda olduğunu düşünmek... Zihnim ikiye bölünmüş gibiydi. Kadın bana dönüp kızacak, bağırarak diye ödüm kopuyordu. Yürümekte olan inatçı merdiven ayaklarımı sıyırdı. İki büküm olmuşum, canım yanarken kadının bana doğru döndüğünü gördüm. “Önünüze baksanıza” diye azarlanacağımı düşündüğümünden, ayağımın acısını unutup “Kusura bakmayın, sizi tehlikeye atmak istememişim.” diyebildim

sadece. Kusura bakabilirdi. Baksaydı, bir şey de diyemezdim. Çünkü dengemi kaybederken kırk yaş üstü bir anne gibi görünen tombul kadını itebilir, benimle birlikte düşebilirdi. Allah’tan onu itmek yerine kendime doğru çektim de düşmedi. Kadın, önce yüzüme sonra da ayaklarıma bakarak:

-İyi misin? dedi. O an sadece
-Değilim, iyi değilim” diyebildim.
-Geçmiş olsun” demekle yetindi.

Yürüyen merdivendeki sıra sıra insanların hiçbirini geriye bakmadan uzay boşluğuna iner gibi gittiler. Lâra Uludağ istasyonunda yürüyen merdivene binmeden önce otobüs kartına ücret yüklemek için gerimde kalmıştı. Onu beklerken oturmak istiyordum. Etrafta oturabileceğim ne bir sandalye ne de benimle insanlık namına ilgilenen birileri vardı. Ayağımın sıyrık acısının ilk anda uyuştüğünü hissetmemiştim. Arkadaşımı beklerlerken sızı, ayağımdan başlayarak vücuduma yayıldı üzüntüyle birlikte.

“Üstelik ülkenin ekonomik durumu her yere, her kişiye yansiyordu. Sinirsel, somurtkan, asık suratlı olmalarından anlaşılıyordu. İnsanlık ekonomiyeye

göre şekilleniyordu sanki. Herhalde olduğum yerde bayılsaydım. Birileri koşarak su alıp ayılmamı sağlar, uyandığımda emeklerinin parasını isterler miydi? Fazla mı kötümser düşünüyordum? Hiç mi iyiler yoktu bu ülkede? Cüzdan boş olunca zihnîm ve fikrim de boş oluyor, boş düşünüyordum galiba.”

Kartına bedel yükleyen Lâra bana doğru yürürken yüzümden bir şeyler sezmiş gibiydi. Nasıl olduğumu sorunca ona her şeyi anlattım. Bir bakışla... Ayağımın halini gözlerimle göstererek... O an yanımda annem olsaydı omzuna yaslanır kesin hıçkırarak, avazım çıktığı kadar bağıra bağıra ağlardım. Görünmez kaza dedikleri bu olsa gerek. Başıma gelenleri anladıktan sonra geri dönmeyi teklif etti. Söz vermiştim bir kere artık dönüşü yoktu çıktığımız bu yolun. İyi hedeflere ulaşmanın yolu çetrefillidir, zordur, meşakkatlidir. Vazgeçirmek için... Bir eczanede pansuman yapıp rahatlıkla gidebilirdik. Olmayınca olmuyor... İşimiz rast gitmedikçe gitmiyor. Eczanelerin yeni açılmış, taze yaralara pansuman yapmadıklarını öğrendik üç eczaneye uğradıktan, rica minnet yalvardıktan sonra.

Hastaneye gitmek gerekiyordu. Eczanedeki kadın çalışanın tarifine göre en yakın hastaneye yöneldik. Lâra'nın koluna girdim. Topallayarak yürümeye başladım. Görevlilerin güler yüzle karşılamaları, beni biraz olsun sakinleştirdi. Hastabakıcı bir kadın görevli yani hemşire hanım, muayene için sağdan ilk odaya geçmemi istedi. Hangisi doktor, hangisi hemşire pek seçemedim giyiniş tarzlarından. Aralarından biri bacağıma bakıp ciddi bir sorun olmadığını, pansuman için kayıt açtırmamızı söyledi. Lâra kimliğimi götürüp kayıt açtırmaya gitti. Şaşırmış yüz ifadesiyle odaya döndü. Bir aylık bursumun yarısı kadar bir fiyat söylemişler, öncelikle vezneye ödememizi istemişler ilk işleme başlamak için. Üzüntümü yüzümden okuyan Lâra teselli babında istersem bana borç verebileceğini sonuçta ikimizin de öğrenci olduğunu vurgulayarak ikinci acımı hafifletmek istedi.

Metro yolculuğundan sonra sıra otobüsteydi. Yolu tarif ettiklerine göre S2 nolu toplu taşıma aracına binmeliydik. Otobüsün içerisi o kadar kalabalıktı ki çantamı yere düşürsem almakta zorlanırdım. Tüm Bursa, Uludağ'a kar manzarasını

görmeye ve kayak yapmaya mı yönelmişti bir pazar günü? İneceğimiz durağa vardığımızda Lâra inmem için itiyordu. Ben de önümdeki kadından bana yol vermesi için ricada bulundum. Çekilmedi. Kadının yüzüne baktığımda o da bana önündeki orta kilolu, gözlüklü, karşıya bakan bastonlu adamı işaret etti çekilemem, çünkü önümde engelli var dercesine. Artık hiçbir şey yapmadan öylece kalakaldım. İnesim bile gelmiyordu. Lara beni itmeye devam ediyordu. Birden “Duygu! Neden ilerlemiyorsun? Durağı kaçıracaktız. Kızım ilerlesene, geri dönüp yürümek zorunda kalacağız...”. Dese de otobüsün kapısı kapandı. Lara’ya doğru dönüp önümdeki görme engelli adamı çenemle gösterdim.

Bu kadar basit bir yara için bir aylık burs paramı ödeyecek kadar enayi olamazdım. Hastaneyi terk etmeye karar verdim. Dosya açtırıp sargı ve muayene yapmadıkları, sadece baktıkları yaram için ‘muayene parası’ istediler. İnsanlık ölmüş... Yıllardır süren ekonominin acı sonuçları bize kadar mı yansımıştı? Yoksa zaten benliğindeki kötülüğü dışa vurmak için ekonomiyi mi bahane ediyordu fırsatçılar? Taze

yaramı göstermeden en yakın eczaneye tekrar girip yara için merhem ve sargı bezi aldım. Lara, yol yakinken dönelim, bu halde hiçbir keyif alamazsın dese de inatçılığım ve kararlılığım yüzünden teklifi havada kaldı. Havanın sıcaklığından montumu çıkardım, Uludağ’da tekrar giyeceğimi unutarak...

Sonunda Uludağ’a varmıştık. Kar görecektim. Uludağ, Türkiye’nin en bilinen kış ve kayak turizmi merkezlerinden biri olduğu için heyecanım daha da artıyordu. Çocukluğumdan beri kar görmemiştim. Hiçbir kaza-bela oraya gitmemi, Uludağ’da kar keyfimi yaşamamı engelleyemezdi. Yeryüzünün beyaza boyandığı serin soğukluk ve pamuk görüntüsü karlarla top oynamak... Ağaçlarda tünleyen kuşların cıvıltısı, yem bulma gayretleri... Manzara acımı unutturmuş muydu yoksa bacağıma konan buz mu bu acıyı kesmişti. Doğrusu anlayamadım. Artık ayağımı unutmuştum. Yani ağrıyı.

Peş peşe gelen bu aksiliklerin üzüntüsü ve moral bozukluğuna rağmen geç de olsa günün hakkını vermiş bir şekilde Lara ile kar topu oynamaya başladık. Ruhum iki mevsimi bir güne

sıgdırmış gibiydi. Karşımda kırmızı montlu insanlar kara adeta süs katıyorlardı. Etrafta Arap kahvesi, çubukta patates, sıcak çikolata ve dondurma satan yerler vardı. Normal fiyata alınan çikolataya sıcak su ilave edildiğinde fiyatı beş katına çıkabiliyordu bu bölgede. Canımızın çektiği yiyecekleri almayı erteledik. Aç açına biz kartopu oyununa devam ettik. Lâra'ya peş peşe kar topu fırlatınca üşümeye başladı. Neyse ki ateş çukuru görünce soluklanıp ellerimizi ısıttık.

Zayıf ve kansız Lâra, kar yağmış soğuk ortamda üşüdüğü için dönmemizi istiyordu. Karlarda izler bırakan ayakbıcalarımız gözümüze daha güzel görünmeye başlamıştı. İz bırakmak... Karlar üzerinde... Kendi izimizde yürümek... Hoş duygular bunlar. Yaz boyunca kumlu çölde yürü, sıcakta kavrul, yüzünün derisi yer yer soyulsun... Gel burada pamuk tarlasında yürür gibi toprak yüzü göreme... Uçsuz bucaksız beyazlık... Güle oynaya gezinirken bir genç, belki öğrenciydi, habersiz fotoğrafımızı çekiyordu. Mutluluğumuzun fotoğrafını... Ona doğru yaklaştığımızda çektiklerini bize gösterip alıp almayacağımızı sordu.

Kameradaki fotoğrafın resmini telefonumuzla çekip yürümeye devam ettik.

Oydu, evet kesinlikle bu adam oydu. Sonraki durakta “kızım burası mı?” deyince, kadın “evet amca bu durak, senin ineceğin yer bu durak” dedi. Kolundan tutup yardım etmeye başladı. Ben de diğer kolundan inmesi için destek verdim. Ona böyle bir günde rastlayacağımı hiç düşünmemiştim. Tuhafiyeci bastonuyla yol üzerindeki çıkıntı yapmayacak şekilde döşenmiş özel raylara doğru ilerledi. Tramvayın geldiğini görünce, adamın karşıya geçmesi için destek vermiştim. Çantama el attım. Zenginliği ve refahı sembolize eden kırmızı renkli cüzdanımı aradım. Bu sefer de kırmızı cüzdanım boştu... Zenginliği bilmem âmâ tuhafiyeci amcaya yardımcı olduğum için kendimi iyi hissediyordum.

1997 yılında Kerkük'te doğdu. 2020 yılında Kerkük Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. Bursa Uludağ Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde yüksek lisansını tamamlamıştır.

Ali Ahmet Kuşçu

Yaratıcı ile Ortaklık

Yaşadığım muhitte, tahıla bereket getirmesi açısından yaratıcı, peygamber efendimiz veya Hazret-i Abbas ile ortaklık eskilerden kalan örf ve adetimizdir.

Askerden dönene kurban kesmek, gelinin ayak bastığı yere kan akıtmak, ev yapımında temele kurban vermek, harman

kalkınca da ortaklık kurmak köyün güzel adetlerindendi. Köyde bir adet de vardı ki kahvede ya da divanhânede konu edilirdi uzun kış günlerinde. Üçte iki kendine, kalanı ortağına, diye insanlar kendi aralarında konuşur, kimi bu oranı yükseltir kimi de dörtte bire bile düşürür ve böylece haber yaygınlaşırdı.

Çiftçinin birinin yaratıcı ile yarı yarıya, yani fifty fifty ortaklık kurduğunu eciğinden cücüğüne kadar duymayan kalmamıştı. Harmandan kalkan buğdayın yarısının parasını alacak, geri kalan yarısının parasını da köydeki fakir, fukara, öksüz ve yetimlere... Allah adına, Allah'ın kullarına dağıtacak. Öyle adak adamış, güzün tarlaya pulluğu saplayıp sürmeye başlarken öyle söz vermişti Yüce Mevla'ya.

Şehirdeki büyük tüccar, aşağıdaki köylerden tahılları satın almış, büyük kamyonuna yükleye yükleye geliyordu. Kırmızı kasalı kamyonuna dolduruyor, sırayla tahılları şehre taşıyordu. Ürünü yükler yüklemeyi ödemesini yapıyordu oracıkta. Henüz sıra onun köyüne gelmemişti ama yakın köylere geldiği muhakkaktı. Kornasının sesi, uzaklardan esen rüzgârlarla duyuluyordu çünkü. Tacirin kamyonunun sesini herkes tanıyordu. Avucu kaşındı. Para gelecekti. Koca bir sezon boyunca verdiği emeğin

karşılığını tahsil edecekti.

Haziran'ın buğulu, bulutlu akşamında, güneş ufukta batmaya yüz tutmuştu. Sarı kafalı, kırmızı kasalı kamyon köye yaklaştıkça, alacağı paraların şakırtısını hayal ediyor, mutluluğu paraya kavuşmadan yaşıyordu.

“Biraz daha çoğalt kendi payını. Çok yoruldun, güç kuvvet sarfettin, çaba harcadın. Ürün de senin, emek de senin. Kamyon ulaşmadan hala vaktin var, kendi hisseni arttırabilirsin.”

Ama başka bir ses de, bu düşüncelerin karşısına dikiliyordu:

“Hayır, ben sözümün eriyim, ailemin rızıkına haram katamam. Söz vermişim bir kere, vazgeçmem. Vaadimden dönersem bu rızık bana haram olur.”

İki vesvesenin arasında sıkışıp kalan kararsız adam, geçtiğimiz güz mevsiminde, tohumu tarlaya saçmadan sözünü vermiş,

duymayan kalmamıştı: “Bu mevsim, Yüce Allah ile yarı yarıya ortaklık kurarak buğday ekeceğim,”

Güz...

Uzun geceleri, kısa gündüzleri, çığlık çığlığa süzülen göçmen kuş sürüleri, itici ve sert soğukları... Gri bulutlarla kaplı gökyüzü, güneşi cimrice saklıyordu. Öğleden sonra bastıran keskin esinti insanın içini ürpertiyor, açık bedenini sertleştiriyordu. İşte bu, doğanın diliyle buğday ekme vaktinin geldiğinin haberini veriyordu.

Sonbaharın ilk ayı başında, sürülecek araziler Kara Ark Nehri’nden sızan suyla Tarbasa (ilk sulama) sayesinde hafifçe nemlenmişti. Pırpır sesiyle egzozundan duman savura savura tarlanın içinde bata çıka, lastikleri kimi yerde patinajlayarak toprağın üstünde çırpına çırpına ve inatla hareket eden traktör, araziye sürdü ve tohum ekme vakti geldi.

Başına, bükülmüş Camadan’ını (keyfiye) sarmış, eteğinin sağ ve sol yanlarından dizine kadar nakışla yarılmış, kenarları süslü cellavlı entarisinin üzerine ceketini giymişti. Göğüsten dize kadar uzanan, arkası açık olduğu için önden boyun altına bağlanan boz renkli yün Çerke’sinin içini buğday tohumlarıyla dolduruyor. Kuru ve keskin rüzgar burnunun suyunu akıttırken, sağ avucuna tohum doldurup, ayağına kalaş’ını (yöresel ayakkabı) giyerek yavaş adımlarla yürüyerek, tohumu türüm türüm kokan taze toprağa serpiyordu.

Sürülen, nemli toprağın içine saçılan tohumun cazibesine kapılan mevsim kuşları sığırcık, serçe, güvercin ve turnalar sülalece, ters çevrilmiş toprakta gün yüzüne çıkan börtü böcek ve yeni saçılan tohumlarla dolu tarlaya can güvenliklerini de düşünerek dalış yapıyorlar, yemi kaptığı gibi konmadan hızla havalanıyorlardı.

Babalarının emeğini ve tarlanın

vereceği bereketi düşünen çocuklar tohumlara tebelleş olan çeşit çeşit kuşların tarlayı didiklemelerini önleyici tedbirler alıyorlardı. Kimi elleriyle taş atar görüntüsü verirken kimileri de uçlarına siyah bez parçaları ekleyerek ve helezon çizir görünümünde zıplayarak ekili alanda gezinip kuşları kovalıyordu.

Ekim işi bittikten, tarlanın üzeri ince toprakla kapandıktan sonra ekili araziye kuşlardan ve vahşi hayvanlardan korumak için Çemçekızları rastgele dikine dizmişti. Ancak buna rağmen, inatçı, aç, kursakları boş kuş grupları, kendileri için define gömülü alana saldırmaktan vazgeçmiyordu. Arazi düzenli sulama için hazırlanır, su akıntısı için ark açmak gerekirdi.

Sıra Kerdî'lemeye geldi; İki kürek büyüklüğündeki kerdî (gelberi) adı verilen tarım aletinin kürek metalinin iki yanında halkası ve halkaya bağlı halatı olurdu. Şibi'sini (çubuklu sapı) tutan

şahıs toprağa küreği saplar, karşısındaki yardımcı da halatla saplanan küreği toprağıyla birlikte kendisine doğru çekerek su arkı oluştururdu.

Toprağa gömülen tohumlar, toprağın sıcaklığı, rutubeti ile çimlenir, fidelenirdi. Yeşermenin peşine Bastırma (ikinci su) verilirdi ekine. Bir hafta içinde yeraltı sıcaklığının bastırması sonucu çimlenmesi gerçekleşirdi.

Çiftçi; her gün keyifle gezerek tarlayı; yabani otlardan, danaburnu, çekirge gibi kemirici, kökyiyici hayvanlardan temizlemekle vaktini geçiriyordu. Günler geliyor, haftalar geçiyor, hayat devam ediyor, yağmurun yağmadığı haftalarda ekinleri arklar kanalı ile suvarıyordu (suluyordu). Suvardıkça da bitkilerin boyları palazlanıyor, açılıyor, uzuyor, gübrelerin ilevesiyle daha büyüyor, dolgunlaşıyor, parlıyor ve yeryüzünü yeşillendiriyordu.

Çiftçinin keyfine diyecek yoktu.

O, günlerini ekinini seyretmekten zevk alarak geçiriyor ve sakalını sık sık sıvazlıyordu işte benim eserim der gibi.

İlkbahar; martın ortasında başını uzatır, dünya uyanır, soğukluğun kapısını kapatmaya çalıştıkça sıcaklığa kapı aralanır, papatyalar açardı.

Bahar güneşi, bitkiler dünyasını canlandırır, ahmak ısıtan yağmurla birlikte bitkilerin filizleri başağa dururdu. Baharın serin ve ağır esintileri, kuşların cıvıltısı ve güneşin narin ve taze ışınları bitkilerin başaklarını gah sağa gah sola eğdirerek onlara mutluluk ve güzellik dansı ettirmesi yeryüzünün süsüydü.

Bereket ve bolluğu güzel günleri gizleyen bu sezon; çiftçi, ailesinin harcamasıyla yetinmiyor, yatırım yapmayı düşünüyor, gelecek ekim zamanında daha geniş araziler ekmenin planını kuruyordu.

Yaz güneşi yakıcılığını toprağa yansıtıyor, arpa ve buğday başakların gövdeleri kirli tozlu

sıcak toprağa vuruyor, ıslak kökünde yuvalanan sıcaklık çok yüksek nem üretiyor, çalışanların derisi üzerinde yapışkan madde oluştuyordu.

Yaz aylarının ilkinde, güneşin yüksek ısısının kaslarını öne çıkarmasıyla hasat başlıyordu. Rençber, biçerdöverin bel kalınlığındaki hortumundan altın sarısını, hazinenin remorka (motor kasası) döküşünü seyretti. Çiftmotorlu aracından dökülen sarı hazine, Kuruçay Deresi'nin üst kesimlerinde, sert sürülmemiş çıplak alanda silolar halinde birikti. Bilek gücüyle ektiğini seyretmenin vaktiydi artık. Biçim sonrası tahıllar kıyıda tepecik oluşturdu. Sırtını onların sıcaklığına verip bir gece sabahladı; başında bekçilik yaptı.

İkinci gün tenekesini (çinik'ini) aldı eline. Buğdayı ikiye bölmeye başladı. “Bir Allah’a bir bana. Bir sana, bir bana...” diyerek Güneş’in altında, alnından süzülerek gözünü yakan teriyle, tahılı ikiye ayırdı. Ta ki sonuna

geldi. İki yığın oluşmuştu. Biri kendisinin birisi de Yaratana söz verdiği, O'nu ortak ettiği yığındı. Verdiği söze göre Yüce Allah'a ayrılan bu pay, Allah yolunda şehit düşenlerin ailelerine, talebelere, fakir fukaraya dağıtılacak, Yüce Yaratana'nın kulları sevindirilecekti.

Çiftçi, öğleye kadar ikiye bölmekten yoruldu, biraz dinlenmek niyetiyle zahire dolu duran çuvalın birine sırtını verdi, nefeslendi. Terini boynuna doladığı ıslak mendili ile kuruladıktan sonra maşrapadan kana kana su içti. Alüminyumdan yapılmış kum çuvalıyla sarılmış matarasındaki buzlu ayranı ve hurma ağacının dalından örülmüş tabağına ekmek ve hurmayı servis ettikten sonra yemeğe başladı. Gözü iki büyük tahıl yığınının kaydı. Zalim nefis biraz boşluk bulunca dalıyor içeriye. Daldı dünya tamahına, hayallerine... Nefsi devreye girdi:

“Senin yığın, Yaratana ayırdığından küçük görünüyor.

Galiba kendine az ayırdın. Emegi çeken sen, eziyeti yiyen sen, yorulan sensin. Yarı yarıya ortaklık mı olur? Sayarken hata yapmış olabilirsin. Senin yığın minnacık görünüyor, diğeri dağ yavrusu gibi. O ne öyle? Sen kandırıldın... Tam tersi olmalı. Sayarken kendininkini biraz fazla tutmalısın.”

“Git işine asi hayvan! Benimle uğraşma! Bana elleşme! Ben hakkıyla üleştim işte. Aritmetiğim, çarpma bölmem iyidir, sayıyı unutmadım. Aklıma mukayyet oldum. Senin gibi hainlerin sözüne mi kanacağım. Git melun! Pis melun!”

İçinde çöreklenen nefisle mücadeleyle başladı. Onun her sözüne cevap veriyor, melunu ara sıra tersleyerek ağzının payını veriyordu. Bir süre sonra cevap vermekten yorgun düştü. “Acaba haklı mı söylüyordu. Bir de onun dediğini dinlesem mi acep?”

“Çalışkansın, emektarsın, tarlanın sürülmesinden buğdayın

kalkmasına kadar hep senin emeğin var. Niçin ortaklık kuruyorsun ki? Ortaklıktan vazgeçsen kim görececek, kim duyacak! Aptalsın, aptal! Önce karşıdaki yığının yarısını kendi hissene kat. Sonra kalanını da katacaksın. Çabuk karar ver. Kırmızı kasalı sarı kamyon gelecek. Doldurmaya başlayınca kararından vazgeçemeyeceksin.”

Kuşku beynini kemirmeye devam ediyordu. Uzandığı yerden kalktı. Çiniği kapıdığı gibi ortağın hissesinden hızlıca, olanca gücüyle kendi tarafına atmaya başladı. Nefes nefese kalınca durdu, dinlendi. “Başlamışken biraz daha atayım.” dedi. Güneş turunculaşınca Ortağın hissesinin tamamını kendi hissesine katmıştı.

Kornanın sesini uzaklardan değil, yanibaşında duyacaktı akşamın huzursuzluğunda. Yorgunlukla yaslandığı buğdayın üzerinde uykuya daldı.

Dağların ardından süzülen güneşin turunculuğunda ilk damlaların topraktaki tıptırtısı ve yüzüne gelen ıslaklıkla uyandı: “Ekmek sular gibi damlaması iyidir. Günün sıcaklığını alır,” diye teselli buldu. Lakin, kümелendi bulutlar, karardı gökyüzü, koptu fırtına, çaktı şimşekler.

Güneşin turuncusu sonlanıyor, dağın ardına saklanır, kızıl tepsinin göle batışı gibi uzakları karartarak veda ediyordu. Her yer oldu zifiri karanlık. Başladı yaz yağmuru çisil çisil. Boşalıyordu adeta gökyüzü. Çetin yağmur damlalarını toprak ememiyor, akıntı hızında küçük göletler oluşuyordu. Aceleci damlaların yere inışı su birikintisinde şemsiyeleşiyordu. Acınası bakışıyla tahıllarının yağmur suyuyla dereye doğru sürüklendiğini ve Kuruçay’ın yüzeyini kaplayarak uzaklaşma görüntüsünü seyretti.

Çiftçi; sırlıslam ağırlaşan
elbisesiyle bir oraya bir buraya
koşuyor, küreğiyle suya karışan,
dereye doğru akan tahılın önünü
kesmeye çalışıyor, topraktan
barikatlar kuruyor, önüne
çuvallar koyuyordu. Sonunda
pes ederek biçare volkanik
dağ seyreder gibi manzaraya
bakıyordu. Ağlamaklı yüzüne,
yaşaran gözüne iki elini kapattı
görmesem daha iyi olur der
gibi. Kendisine vesvese veren,
fitleyen görünmüyordu ortalıkta.
Kamyon geri döndü.

Deliler gibi yaz yağmurunun iri
taneleri altında başına, dizine
vura vura, akan tahılının önünü
çevirmekten vazgeçmişti. Gücü
yetmiyordu, bir türlü akıntıya
engel olamıyordu. Kılâş'ının
kaybolduğunu düşündü.
Aramaya başladı, Yaratana
yalvarıyor, şimşeklerin çakmasını,
ışıklarıyla kılâş'ını bulmayı diliyor,

içinde parlak kırbaç gibi aydınlık
şaklayan siyah bulutlu gökyüzüne
bakıyor, “Bir daha seninle ortak
olursam, ortaklığı bozan ben
olmayacağım. Hain olmayacağım.
Verdiğim sözden caymayacağım.”

“Bir daha ortaklığı bozarsam
nâmerdim”, diye mırıldanıyordu.

1987 yılında Tuzhurmatu ilçesine
bağlı Yengice beldesinde dünyaya
geldi. 2010 yılında Kerkük Teknik
Enstitüsü'nden mezun oldu.

Dr. Ayşe Türkmen

**Nusret Merdan
(1948-2024)**

Arapça yazılarıyla Irak çapında tanınmış ve Irak Türk edebiyatının yenilikçi öncülerinden biri, Nusret Merdan'dır. Türk kültürü ve sanatına hizmet veren Merdanlar ailesinden Nusret, 1946 yılında Kerkük'te doğdu. İlk öğrenimini Kerkük'te tamamladıktan sonra İzmir'de lisans ve Ankara'da yüksek lisans diplomasını işletme bölümünden aldı. Doktora derecesini Irak'ta Türkmen Gazeteciliği teziyle

Hollanda Lahey Üniversitesinden aldı. Yüksek lisans sonrası Erbil Selahaddin Üniversitesinde öğretim görevlisi olarak çalıştı. Merdan, 1993 yılında Türkiye'ye, oradan da 1996'da Cenevre'ye yerleşti. Ailesiyle birlikte İsviçre'de mülteci olarak yaşamaya başladı. Sürgün hayatı yaşamasına karşın Türk ve Arap dünyasında Irak Türkmenleri ile ilgili çalışmalar yapmayı sürdürdü.

Nusret Merdan, çok yönlü ve çok üretken bir edebiyatçıdır. Öykü, şiir, deneme, tiyatro, inceleme yazıları ve tercümeleri vardır. Irak Türk edebiyatında gerçekçilik akımının öncüsü sayılır. Ayrıca edebiyatımıza yeni tarz ve düşünceler getirmeyi amaçlayan İsmet Özcan ve Mehmet Ömer Kazancı'yla birlikte "Şafakçılar" adlı bir grubun önderliğini yapmıştır. Şafakçılar, 1970-1980 yılları arasında edebiyatımızın gelişmesinde önemli rol oynamıştır ve günümüzde etkileri

azalsa da hala devam etmektedir.

Yazılarında sade bir dil kullanan Nusret Merdan, öykü ve tiyatrolarında yerel karakterler üzerinden Kerkük ve civarındaki Türkmenlerin yaşamını tasvir etmeye çalışmış, siyasi ve sosyal baskılardan kaynaklanan kişilerin iç dünyalarındaki bunalım ve çelişkileri işlemiştir. Dramatik örgüyü olaylara değil, durumlara ve anlık hallere dayandırmıştır. Şiirlerini ise serbest tarzda yazmış, kelime seçimine özen göstermiş, kısa tutmuş ve şiirlerinde Türkmen insanının çilesini ve hasretini dile getirmeye çalışmıştır.

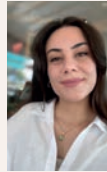
Nusret Merdan, öykülerini *Günaydın Gece* (1986), *Güzel Rüyalar Meybanesi* (2003, Arapça), *Kerkük'te Bir Ana Cadde* (2008, Arapça), *Hangi Şebre Gitsem Sen Varsın* (2009) ve *Rüyalar Karakolu* (2011) adlı beş farklı kitapta basmıştır. Şiirleri ise *Kuşlarla Dostluk* (1983), *Şafak* (1990, Dr. Mehmet Ömer Kazancı ve

İsmet Özcan ile beraber), *Bir Ölmek Yetmez* (2003), *Hüzünler Gurbette Büyür* (2004) adlı dört farklı kitapta toplanmıştır. Oyun yazarlığı yönüyle de tanınan Merdan, Bağdat Radyosu Türkmençe bölümüne birçok oyununu vermiş ve 1992 yılında *İke* adlı oyunu Kale Tiyatrosu takımı tarafından oynanmıştır.

Araştırmacı sıfatıyla Merdan, 1988’de “Türk Kültür Kimliğinin Kaynakları” başlıklı tebliği, 1998 yılında Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi’nde “Çağdaş Irak Türkmen Şiirinden Örnekler” adlı yazısı, 2004 yılında Arapça “*Kerkük Kalesi’ne Suikast*” adlı kitabı, 2005 yılında “*Çağdaş Türkmen Tiyatrosu’na Bir Bakış*” ve “*İşte Kerkük*” adlı Arapça çalışmaları, 2009 yılında Dr. Mehmet Ömer Kazancı ile birlikte kaleme aldığı *Çağdaş Türkmen Hikaye Antolojisi* adlı çalışması, 2010 yılında İstanbul’da basılan *İki Yüz Yıl Arasında Irak Türkmen*

Basını 1911-2016 kitabı ve “*Arap Şiirinde İsimler ve Akımlar*” adlı makalesi araştırmalarına birer örnek teşkil etmektedir.

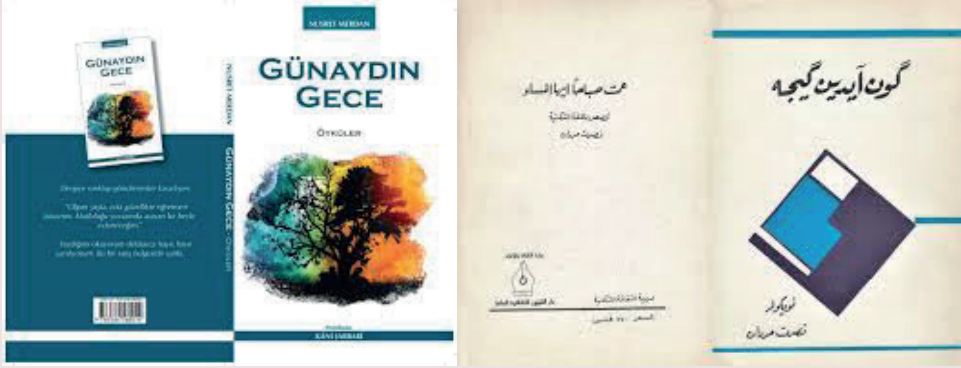
Gazeteci olarak Merdan, 1992 yılında Erbil’de yayımlanan *Doğuş* gazetesini çıkarmış, Avrupa’da yayımlanan *Mezopotamya* dergisinin yazı işleri sekreterliği ve *Sümer* dergisinin yayın yönetmenliğini yapmıştır. Ayrıca Nusret Merdan, onlarca Türkçe roman ve kitabını Arapçaya çevirmiştir.

1993 yılında Kerkük’te doğmuştur. 2015 yılında Kerkük Üniversitesi Türk Dili Bölümünden mezun olmuştur. Kayseri Erciyes Üniversitesi’nde Eski Türk Edebiyatı alanında yüksek lisans ve doktorasını tamamlamıştır. 2024’ten beri Kerkük Üniversitesi’ne öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır.

Meral Bayar Saatçi

Karanlık Düşler: Günaydın Gece

Şiir, öykü, roman ve tiyatro yazarı Nusret Merdan'ın Günaydın Gece isimli kitabı, 1986 yılında Osmanlı Türkçesiyle kaleme alınmış bir eserdir. Eserde birden fazla öyküde farklı konulara yer verilmiştir. Merdan, yazılarında derin anlam taşıyan etkileyici bir dil kullanmıştır. Kitap, yetmiş sayfa ve on üç öyküden oluşmaktadır. Türkmen yazarı Merdan, bu eserinde yalnızlıktan dedikoduya, namustan yolculuğa, aşktan hasrete birçok konuyu ele almıştır.

Dikenlerle dolu bir gül demetine benzeyen bu eserde yer alan öyküler arasında, “Pilli Mutluluk” öyküsü yalnız olan adamın oyuncaklarla kurduğu aileyi anlatması en etkileyici olanıdır. Okur, yazıyı okurken öyküdeki adamın dünyanın en mutlu insanı olduğunu düşünür, fakat yazının sonunda anlatılan o oyuncak bebekler yüzdeki mutlu gülücüğü hüznün gülücüğüne çevirir. “Küçük Adamın Hayatından Bir Gün” öyküsü ise dış görünüşü nedeniyle toplum tarafından

dışlanan ve kötü davranılan adamın hayatını anlatmıştır fakat bu öykü, “keşke devamı olsaydı” diyeceğiniz bir öyküdür. Çünkü öykünün devamında küçük adama bir aşk mektubu gelmiş, bu mektupla birlikte küçük adamın hayatının değişeceğini ve kadını bulmasını beklerken öykü ne yazık ki bitmiştir. Yazar sanki bu öyküyü, devamı okur tasarlasın diye yazmıştır. Ayrıca “Balkonda Yalnız Bir Adam” öyküsü dış bir gözün toplumu izlerken gözlemlediği şeyleri anlatmıştır. İnsanları balkondan film izler gibi izleyen bu ihtiyar, insanlığın korkunç hallerini gördükten sonra huzurevi dünyasına tekrar geri dönmüştür. Kişi, bazen bazı kötülükleri gördükten sonra kendi yaşamının değerini anlayabiliyor. “Anahit Teyze” öyküsünde geçen “Mesut bir at gibi, kimi zaman kışner insanoğlunun yüreği...” cümlesi de gönüllere nakış misali işlenmiş bir söz olarak kalmaktadır. Bu öyküyle birlikte ihtiyar bir kadının geçmiş yaşamını hatırlarken pişman olmadığını aksine mutlu olduğunu kavrayabiliyoruz. Son olarak “Beyaz Gül Oteli” öyküsü Türkmene’de anlatılan

meşhur Arzu ile Kamber’in aşk dolu hikâyelerini intiharla sonlandırdıkları öyküyü konu almıştır. Eserde bu anlatılar gibi derin anlamlar taşıyan başka öyküler de yer almaktadır.

Eserin olumsuz yönlerinden biri, bazı öykülerin devam etmesini beklerken, hatta devamının nasıl gelişeceğini merak ederken bitmesidir.

Kitap, çocuk yaş grubu hariç diğer bütün yaş gruplarının okuyabileceği bir eserdir. Eser aynı zamanda edebi bir tür olduğu için belli bir meslek grubuna değil, bütün meslek gruplarına hitap etmektedir. Topluma ve insanlığa başka bir pencereden bakmak isteyen kişiler, “Günaydın Gece” eserini tereddüt etmeden okuyabilirler.

1999 yılında Kerkük’te doğdu. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Makine Mühendisliği yüksek lisans mezunudur.

dosya kelime ve Lahenk

dosya
kelime
ve
Lahenk

Meral Bayar Saatçi

Doğadan Dengeye

Tren sesi bana, uzun yollardan
çetin şartlarda varılan şehirleri
hikaye eden romanları
hatırlatıyor. Dokunaklı ayrılıkları
ve hisli kavuşmaları... Bir roman
yazmak şüphesiz mühim bir iş.
Çünkü kurgusu, karakterleri,
zaman mekan ilişkileri var; aşkları
var, ayrılışları, terk edenleri,
başlangıçları, bitişleri var...
En mühimi ahengi, tutarlılık
unsurları, estetik kaygısı ve ritmi
var... İşte asıl kelime: Ritim...

Tren sesinden romana kadar
uzanan düşüncelerim; doğanın,
yaradılışın ve varlığın arasındaki
ritmi de hatırlattı bana. Sonsuz
bir döngüde doğanın içinde,
başı sonu belli olmayan
yolculuklarla, birbirimiz için
var olup yaratılmışız. Nerede,
ne zaman yaşayıp, toprak olup

filizleneceğimizi bilmeden ve
istemeden yaşam yolculuğuna
çıkılmışız. İstemeden dedim
de belki isteyerek yaşamımızı
seçmişizdir. Hayat yolculuğumuz
isteyerek var olma düşüncesiyle
daha da güzelleşecektir belki de,
kim bilir...

Peki ben bulunduğum bahçeyi
çiçeğe mi yoksa kurak bir
araziye mi dönüştüreğim?
Hiçbir nehrin kendisi için
akmadığını ve güneşin kendisi
için doğmadığını idrak ettiğim
andan beri varlık sebebimin
kendim için olmadığını da
idrak ettim. Doğanın döngüsü,
varlık sebebimin cevabını verdi.
İşte bu farkındalık, bahçeme
binlerce çiçek açtırdı ve her bir
çiçek; narin görüntüsüyle, güzel
kokusuyla, rengarenk doğasıyla

ritmini bozmadan ruhumda
yeşerdi... Peki ruh bahçeme
çiçekleri nasıl ektim?

Kişioğlu, ruhunun bahçelerine
çiçek ektikçe cenneti yaşar.
Cennet ise, başka hayatlara
dokundukça anlam kazanır.
Darda olan bir insana el
uzattığımda ne hissediyorsam
bir ağacı suladığımda ve bir
kediye beslediğimde de aynı
güzel duyguları hissediyorum.
Benim varlığım, insanlığa ve
doğadaki bütün canlılara fayda
sağlamakla anlam kazanıyor. Belki
bir ağaç da meyve verdiğinde
aynı hisleri yaşıyordur. Çünkü
hepimiz birbirimiz için varız.
İnsan kediden, kedi ağaçtan, ağaç
sudan, su topraktan, toprak ise
havadan daha değerli değildir.
Her şey kendi doğasıyla başka bir
varlık için değerlidir ve ruhuma
ektiğim tohumlar bu düşüncelerle
yeşerip çiçeklendi. İşte bu ritim,
romanların ötesinde gerçek bir
varoluşun güzelliğidir ve bu
ahengi bozmadan yaşayanlar,
Ülgen'in¹ çocuklarıdır!

Büyük kaosun içindeki muazzam
dengeyi bozanların ruhları;
gündüzü olmayan gecelerle
çevrilidir. İşte bu, cehennemdir!
Çevresine fayda sağlamadan
sadece kendisi için var olanlar,

bu dünyanın cehennemine
ruhlarını kitlemişlerdir. Saygıdan,
sevgiden ve hoşgörüden yoksun;
çevresinden bihaber yaşayan
kişileri hiç anlamadım. Gerçek
şu ki anlamak da istemiyorum.
Bu gibi insanlar, hiç var olmamış
gibi, bencil yürekleriyle yok olup,
arkalarında kötü izden başka
hiçbir şey bırakmadan eriyip
gideceklerdir. Yaşamın dengesini
bozmaya çalışan herkes, Erlik
Han'ın² karanlık dünyasına
hapsolacaktır!

Cennet ve cehennem, ruhumuzun
ta kendisidir. Her insan kendi
ışığının veya karanlığının
mimarıdır ve ikisinden birini
içimizde besleyip büyüterek,
bulunduğumuz dünyada kendi
seçimlerimizle yaşarız. Benim
yolum, varlığım, hedefim, hayalim
ve gerçeğim bu ahenkli yaratılış
dengesinin bir parçası olarak;
Tanrı'nın Bahçesi'nde³, ruhumu
kirlletmeden yaşamaktır. Bugün
insanım, yarın toprak, ağaç, su
ya da hava... Kim bilir, belki de
insanlara yolculuk yaptırmak
için, makinelerde şekil alan bir
demir parçası olup, birilerine yazı
yazmaları için ses veririm; tıpkı
raylarda gürültü yaparak benim
kalemime kelimeler dizdiren bu
tren gibi...

¹ Ülgen: İyilik tanrısı

² Erlik Han: Türk mitolojisinde kötülük

³ Cennet Bahçesi: eski inançlara göre Aden Cenneti

Nuha Küreci Bir Kelime Bir Hikaye

Kelimelerin de insanlar gibi hikâyeleri vardır. İlk doğdukları ana çok az insan şahit olur. Hatta kelimelerin nerede nasıl ortaya çıktığını tam olarak bilmek, biraz deli işi... Her kelime, annesinin karnından bir ihtiyaçla doğar. Milyonlarca ağızda cümlelere anlam taşıyan kelimeler, yeni kelimelerin doğması için başka kelimelerle evlenir. Belki de annesi, öncesinde başka bir dille

tanışıp evlenmiştir. Onların ortak kültürüyle beslenip büyüyen bir evlatları olsun istemişlerdir. Ya da bir işçi gibi çalışıp didinirler. Böylece her biri kendine has anlamlı bir hikâyeye sahip olur.

Allah, Hz. Adem'i dünyaya gönderdiğinde ona ilk olarak isimleri öğretmişti. Her şeyin ismi, birer kelime demektir. Kainatta onca şey varken

neden isimler? Neden ulvi bir yetenek değil de isimler; neden ölümsüzlük değil; ve neden gaybi bilgiler değil de isimler? Çünkü isimler; yani tanımlama, bilgilenme, farkına varma, idrak etme ve düşünme... Bir peygamberlik serüveninin başlangıcı: kelimeler.

Her kelime bir insan gibi yaşar. Bir ritim yakalayana kadar bebeklikten ihtiyarlığa kadar hayatın her aşamasından geçer. Bazen dillere düşer, bazen hor görülür, hırpalanır, değiştirilmeye çalışılır. Ne var ki bazı kelimeler bu mücadeleyi olağan gücüyle sürdürür, kimi ise bu hakir ve vefasız zulme yenik düşer. Oysa her kelime, kendisine saygı duyanların olmak ister.

Bir kelime, bazen hayat kurtarır. İnsanı ikna eder, soğutur, sevdendir veya yerin dibine gömer. Bir kelime bazen bir şiir gibi gelir kulağa. Bir annenin bebeğinden duyduğu ilk “anne”, bir aşığın sevdiğinden duyduğu “merhaba” kelimesi gibi... Bir çocuk için “oyun” ya da “anne”, bir aç için “sofra” kelimesi, tüm kelimelerin önüne geçer. Her birinin öyle bir ritmi var ki sahibi için, bir harf yığını olmaktan ziyade adeta zihinde hülyalar arası git geller

yaşatır. Kimi zaman bir slogan olur topluma yön verir. Bazen de ölmek üzere olan bir insanın geriye bıraktığı son şey olur. Bir kere duyulur; fakat birçok zihinde derin bir iz bırakır.

İnsan kelimelerle büyür, küçülür, sever ve nefret eder. Kelimelerle yükselir, kelimelerle gömülür. İnsan, kelimelerle bir ritim tutturdu mu; şair olur, usta olur, öğretmen olur, anne-baba olur... Hatta evla bir şahsiyete dönüşür. Çünkü kelimelerle arası iyi olanın, kelimeler kadar anlamı ve hikâyesi olur.

2003 yılında Erbil’de doğdu. Şu an Selahaddin Üniversitesi Diller Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümü 4. sınıf öğrencisidir.

Aydanur Ekremoğlu

Ritim

Hayatın kendisi gibi; zamanın, anların, duyguların birbiriyle uyum içinde dans etmesi gibi... Aslında hayatımızın her yerinde bu ritmi duyabiliriz; sadece müzikle değil. Bazen raylardan geçen trenin gelişinden duyarız; bazen pencere kenarına esen rüzgârın eşsiz sesinden bazen de bir geminin motoruyla suyun hareketlenmesinden... Aslında doğa, insanlar ve hatta nesneler

bile ritimle var olur. Ritim fark edildiğinde, yaşam bir melodiye dönüşür. Daha anlamlı, daha derin, daha güçlü.

Belki de bu yüzden romanlar, o ritmi yakaladıklarında unutulmaz hâle gelirler. Bir kitabın sizi içine çekmesi, sayfaları çevirdikçe zamanın akıp gittiğini fark ettirmesi, işte bu hep ritme dayanır. Yazar, kelimeleri birer nota

gibi yerleştirir. Her sözcük, bir anlam; her cümle, bir bestedir. Duygular yükselir, bazen de alçalır. Karakterler konuşur, susar, kırar, döker. Her şey, tıpkı hayat gibi ritimle tamamlanır. İşte bu ritim, okuyucuyu gerçek dünyasından koparıp hikâyenin içine çeker. Her sayfada romanın ritmi ile kalp atışınız birbirine karışır, artık birer yol arkadaşı olmuşsunuzdur. Yolculuk da böyledir. Sadece bir yerden başka bir yere gitmek değildir. Bir otobüste, trende ya da uçakta yol alırken aslında ruhumuz da kendi yolculuğunu yapar. Pencereden dışarı bakarken geride bıraktıklarımızı ya da bizi bekleyenleri düşünürüz. Belki bir vedanın hüznü sinmiştir içimize, belki de bir kavuşmanın tatlı heyecanı. Farklı insanlar, farklı hayatlar bu yolculukta kesişir. Koltuğunuzda sessizce otururken bile başkalarının yaşamlarına tanıklık edersiniz.

Karşınızdaki kadın pencereden dışarı bakarken gözyaşlarını saklamaya çalışır. Kim bilir

içinde nelerle savaşıyordur? Belki az önce bir elveda etmiş, birini geride bırakmıştır. Ya da çaprazınızda oturan amcaya bakarsınız, yüzündeki sevinci görmemek imkansızdır. Yıllardır görmediği birine kavuşacak olmanın heyecanı mıdır bu acaba? Her yüz, bir hikâye anlatır. Yolculuğun içinde herkesin kendi ritmi vardır.

Bir yazarı harekete geçiren de işte bu ritimdir. Her adım, her yüz, her manzara bir hikâyeye dönüşebilir. Bir tren istasyonundaki insan kalabalığı bile yüzlerce farklı duyguyu barındırır. Ayrılıklar, kavuşmalar, umutlar, korkular... Kalabalık bir melodi gibi yükselip alçalır. Hayatı izlemek, onu hissetmek ve anlamlandırmak isteyen bir zihin, bu ritimden etkilenmeden edemez.

Ritim sadece bir melodinin ya da bir yolculuğun değil, duygularımızın da temelidir. Sevdığımız birinin kahkahasında, bir çocuğun ağlamasında, bir ormanın sessizliğinde... Her

şeyin bir ritmi vardır. Bu ritmi hissettiğinizde, hayatın size ne anlatmak istediğini daha iyi anlarsınız. Belki de bu yüzden insanlar, duygularını anlatırken bir şarkıdan, bir şiirden ya da bir hikâyeden yardım alır. Çünkü bu ritim evrenseldir ve herkesin içindeki en derin duygulara ulaşır.

Yolculukların en büyüğü, insanın kendi içine yaptığı yolculuktur. Başkalarının hikayelerini izlerken, aslında kendi hikayemizi de yeniden yazmaya başlarız. Dışarıdaki ritim, içimizdeki ritmi harekete geçirir. Bir tren rayında duyduğunuz tını, çocukluğunuzu hatırlatır belki de. Bir gemi motorunun sesi, sevdiğiniz birini anımsatır.

Ve tüm bu hikayeler birleşerek hayatın büyük melodisini oluşturur. İnsan fark etmese de, her gün bu melodinin bir parçası olur. Her yolculuk, her an, her yüz... Hayatın ritmini oluşturan birer notadır. Biz sadece bu notaları duymayı öğrenmeliyiz. Çünkü o notalarda saklı olan şey, hayatın kendisidir.

1998 yılında İstanbul'da doğdu. İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü'nden mezun oldu. Aynı zamanda Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Adalet Meslek Yüksek Okulu öğrencisidir. Kariyerine öğretmen olarak devam etmektedir.

Deryah Ömer

Duygu Göçü

Bazı kelimeler, ruhumuzda derin yaralar açar. Onların yankısı, zamanın ötesine geçerek varlığını sarsar. Kalbimiz ve aklımız arasında bir savaş başlar. Geçmişin tatlı anıları, zihnimizi ele geçirirken, ruhumuzun derinliklerinde bir sarsıntı hissederiz. O kişiye yüklediğimiz anlamların ağırlığı altında eziliriz.

En saf surette sevdiğimiz kişinin aslında içindeki anlamı yitirdiğini fark ettiğimizde, iç dünyamızda bir “duygu göçü” başlar. Bu, bir tür içsel depremdir; sadakatsizlik, iki yüzlülük ve derin bir hayal kırıklığıyla yüzleşiriz. Savunmasız duygularımız, ona dair anılarla birlikte akıp gider. Aslında kaybedilen ne o kişi ne de bizizdir; kaybedilen, ona yüklediğimiz anlamdır. Bu “duygu göçü”, travmatik bir değişim yaratır. Güvendiğimiz

birinin ihanetiyle sarsılır, kendi değerimizi sorgularız. Ancak bu süreç, aynı zamanda bir uyanış fırsatıdır. Kendi sınırlarımızı ve değerimizi yeniden keşfeder, daha güçlü bir birey olarak yeniden doğarız.

Bu zorlu süreçten geçmenin yolları vardır. Duygularımızı bastırmak yerine, onları ifade etmeliyiz. Yazarak, konuşarak, paylaşarak içimizdeki fırtınayı dindirebiliriz. Kabullenme ve affetme, iyileşmenin anahtarlarıdır. Çünkü affetmek, o kişiyi en saf duygularımızdan mahrum bırakmaktır. Hislerimizi karşımıza alıp onlarla yüzleşmeli, onlarla konuşmalıyız. Bu, kendimize dönme ve karar alma sürecidir. Unutmamalıyız ki, asıl mesele bizim güzel sevmemiz ve karşımızdakinin kendini bulamamasıdır.

Maral Beyatlı

Niçin Yazıyorum?

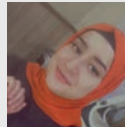
Yine o gecelerdendi; ağlamak istiyordum ama gözyaşlarım duygularıma tercüman olmakta epey beceriksizdi. Bu yüzden yazmakla geçer dedim. Hayal kuruyordum ama birtakım hisler yoktu. Duygularım çıkmak için can atarcasına karnımı tekmelemiyordu. İçimde

hiçbir kıpırtı hissetmiyordum. Hissetmeyi unutmuştum veya unutmaya zorlanmıştım.

Neyse ki zihnim bir hayli disiplinliydi. Hayal kurmayı bana o öğretiyordu. Nesin sen diye sorsalar ben şairim diyebilir miydim bilmiyorum. Çünkü ben bir şairden çok daha

fazlasıydım. İşte ben her gece o tanımlayamadığım fazlalıklara kendimce terimler bularak onları adlandırırdım. Yüzleşecek kadar cüretkâr olduğum geceler en açık kelimelerimle yazardım. Ama ben yazarken yüzleşme isteğinden ziyade kaçma arzusuyla yazardım. Bazen bir şeylerden kaçtığım, o sayfalarda o kadar bariz görünürdü ki... Bazen yazdıktan sonra fark ederdim o kaçma dürtümün içimden çıkıp da patlamaya ne kadar hazır olduğunu. Yazdıklarım, zihnimde ışığını kapatmak isteyip de kapatamadığım bir sürü odacık olduğunu ima ederdi. Yazımı bir arkadaşına göstersem anlamazdı ne demek istediğimi. Bana göre hava hoş; zaten gizlenmek için yazıyordum, anlaşılacak için değil. O gizemli, çetrefil cümlelerim, aslında zihnimin kasvetli odacıklarından var gücümle ayrılıp yaşanılabilir odalara yөнeldiğim anların yansımasıydı. Bu yöntem bir çeşit aldatmaca olsa da ona tutunuyordum. Gerçeklere ağlamak neyimize yarıyor ki?

Şiirlerime fantastik öğeler yerleştirirken hiç de dürüst davranmıyordum ne okuruma ne de kendime. Hayalperestim tabii ama özümde hayalperestim. Şiirde özümü yansıtmam bir hayli ilginçti. Nereden hatırlıyordum ki gerçek kimliğimi? Bana kim olduğumu unutturan bunca yolu katetmişken “özüm”, 3 yaşında gittiğim müzeden farksızdı. Ama iyi ki de o müzeyi yazarak keşfediyordum. Belki de bu yüzden zihnim benim haberim bile olmadan bir karara varmıştı ve onu bana uygulatiyordu. Beni gerçek kimliğime yaklaştıran icatlar çıkarıp bana sunuyordu ya da içimde biriken icat tomurcuklarını yıllar sonra yeşertiyordu.

2003 yılında Kerkük'te doğdu. Hâlihazırda Kerkük Üniversitesi İnsani Bilimler Eğitim Fakültesi Türkçe Bölümü öğrencisidir.

Aslı Küzecioğlu Anı Yakalıyoruz, Yaşamıyoruz

Gördüğümüz anları
ölümsüzleştirme kaygımız,
zihnimizdeki hatıra sandığının
gün geçtikçe eksilmesine neden
oluyor. Güneşin doğuşunu
hissetmekten ziyade, onu
izlemiş olmanın heyecanını
fotoğraf yığınınna çevirme
telaşına düşüyoruz. Peki, o
gün doğumunu izlerken neler
hissetmiştik? Bunların karşılığı
yok bizde. Ya bir bebeğin ilk
gülüşü veya yavru bir kedinin
bize sığınışı... Bütün bu anlardaki
hissiyatımız kaybolmuş gibi. Anı
arşivimizi fotoğraf ve videolarla

doldurmaktan duygulara
yer kalmadı. Eski fotoğraf
albümlerini açarken, her özel
günden birkaç kare fotoğrafın
olduğunu görürüz. Ancak bize
hatırlattığı duygular anlatmakla
bitmez. Şimdi ise tersine
çevrilmiş durumda her şey;
sayısız fotoğrafa karşılık tek tük
his. Her şeyi ölümsüzleştirilelim
derken, hislerimizi öldürüyoruz.

Hiç fark ettiniz mi?
Sevdiklerimizle yan yana
geldiğimiz zamanlarda elimizdeki
telefona odaklanmaktan
birbirimize vakit ayırmayı

unutuyoruz. Telefonları bıraksak bile ne konuşacağımızı bulamıyoruz bazen. Biz sohbet edip havadan sudan konuşmayı bile unutuyoruz sanki. Günün sonunda herkesin telefon galerisinde hunharca mutlu kareler birikiyor ve biz, bu görüşmeden hatıra sandığımızı belki de hiçbir kayda değer anı koymadan ayrılıyor. Anı yaşamayı nerede kaybettiyseniz, orada bulamıyoruz hiçbirini. Kendimizi sanal dünyanın bize sunduğu yapay duygular denizine bıraktık. Ne ara alıştık bu kargaşaya, belirsiz. Sevdığımız tatlar bile genzimize yabancı gelirken, andaki görüntüler zihnimizden birer birer kaybolmaya başladı.

Çok basit bir deneme yapalım. Elinize telefonunuzu alın ve çok beğenerek çektiğiniz, tüm sosyal mecralarda paylaşım sunduğunuz bir fotoğraf açın. Ona iyice bakın; manzarası, renkleri ve açısı ne güzel değil mi? Peki, sizi bu fotoğrafı çekmeye iten hissiyat neydi? O manzarayı gördüğünüzde ne düşündünüz? Ne kadar süre izlediniz bu şaheseri? Neler geçti aklınızdan yahut size hangi sözleri, şiirleri anımsattı? Hangi

film sahnesinde kayboldunuz veya geçmişteki hangi anınız yüreğinizde yeşerdi? Hatırladınız mı?

Zor bu cevapları bulmak değil mi? Oysa ne kolay sorular. Ne basit bir anı. İşte içimizdeki gerçeklik hissi de böyle yüzeysel düşüncelerle her geçen gün parça parça dökülüyor. Bizden geriye yumuşak dokulu taş yığınları kalana dek sürecek midir? Orası muamma. Yalnız şunu anlamamız gerekiyor; o sosyal medyaya doldurduğumuz görsellerin çoğu, görenlerin dikkatini bizimki kadar çekmiyor. Yani o manzaranın bize katacağı anı, fotoğraf yığınının dönerken, hak ettiği ilgiye de tabi tutulmuyor. Giden yine bizden gidiyor.

Anı kaydetme hastalığından muzdarip ağır yaralıyız. Bir şeyleri yakalayabilme arzumuz, bizi anı yaşamaktan alıkoyuyor.

2000 yılında dünyaya geldi. Gazeteci, radyocu ve sunucudur; mesleğini Erbil ile Kerkük'teki çeşitli Türkmen kurumlarında sürdürmektedir.

Merve İsam Oyun

Zihin, boş tabak gibidir;
yiyeceklerle doldurulmak ister.
Her yiyekte anlam arar,
kesinlik ister. İnsanın bilincini,
bildiğinden çok bilmediği
yorar. Oysa her şeyi bilmek
güçtür. Bilinmezlik ise ağır bir

yüktür. Kişi, ne düşlediğini,
kimi sevdiğini bilmemekten
yorulur. Kimi de sevmediğini
bilmemekten..

Kendi benliğin, puslu puslu
gözünün içine bakar. Aynadan
baktığını bilmek ama ne için

baktığını bilmemek. Fark
etmeden fark ediyorsun,
bildiğini sandığın bilinmezi.
Avaçlarında buruşturulmuş bir
kâğıt parçasının, gerçek sandığın
yalan duygular olduğunu. Açıp
düzeltmekle uğraşsan da, kat
yerlerindeki izler kalıcıdır. O
kâğıdı ya yakar küle çevirirsin,
ya da suya atıp erimesini izlersin.
Yahut kendini kandırıp kalemi
eline alır mı? Yârına yâr bile
olamayan yüreksiz! Döker mi
yazıya aklından geçirdiklerini?
Karalar mı yarenin avucuna
sevgi dilini, kimi sevdiğini,
korkaklığını, oyunculuğunu,
oyununu? Kulağında bir seda,
belki bir an, belki de bir anı.

Bakışları kokar onun. Makineye
yılanması için atılıp günlerce
unutulan çamaşır gibi. Nemli,
ağır ve belirsizlik kokan bir
kıyafet... Bakışları çığlık gibidir
ama sesini kendisi dahi duyamaz.
Tını bile duysa kulağını kapatır,
üç maymundan birini oynar.
Oyun, oyuncu ve oyunbozan...

İnsanın hayatı bir oyundur.
Bazen oyuncu olur, bazen de
bir oyunbozan. Acizlik üstüne
kurulu kaygan bir zeminde
yürütülürse, oyunbaz da olur.
İlk safhalarda oyuna yeni katılan
oyuncular, kendilerini oyunun
yönetmeni sanırlar. Oysa bir
başkasının oyununa dâhil
edildiklerini nihayetinde anlarlar.
Oyunbozanlar, bazen adaleti
sağlamak için oyunu bozar,
bazen de sadece kendi çıkarlarını
korumak için...

2000 yılında Kerkük'te doğdu.
Kerkük Üniversitesi Türkçe
Bölümünü bitirdi. Halen Erciyes
Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı
anabilim dalında Eski Türk Dili bilim
dalında yüksek lisans yapmaktadır.

Hasan Yazaroğlu

Zihin Haritasında Bir Yolcu: Cemil Meriç

Bazı insanlar bakar, bazıları görür ama Cemil Meriç anladı. Anlamak, bir varoluş sancısıdır. Kelimelerle değil, zihinle yoğrulan bir eylemdir. O, kelimeleri kâğıda değil, zihnin kıvrımlarına işledi. Çünkü hakikat bir kitabın sayfasında

değil, o sayfanın arasında saklıdır. Görmek yetmezdi, çözmek gerekirdi. Çözmek de bir cümlede değil, o cümlenin sustuklarında gizlenirdi.

Doğu ve Batı... Sadece coğrafya mı? Hafıza ile aklın arasında asırlardır süren sessiz bir

tartışma. Biz, ya geçmişin ağırlığı altında ezildik ya da geleceğin hayaline esir olduk. Ama Meriç, tereddüt etmeden o gri çizgide yürüdü. Doğu'yu bir efsane olarak değil, bir bilinç olarak gördü; Batı'yı bir düşman değil, bir ayna olarak okudu. Çünkü bir tarafı yüceltmek, diğerini yok saymaktır. O ise hiçbir şeyi yok saymadı. Hakikat, tek bir pencereden bakarak görülecek kadar basit değildi.

Onun isyanı kelimelerde değil, kavrayışın derinliğinde saklıydı. Öfke değil, idrakti. **“Aydın, cemiyetin namusudur.”** Bu cümle, bir slogandan çok daha fazlasıydı. Bir toplum susarsa, sessizlik en yüksek ses olurdu. Meriç susmadı. Kalemıyla yürüdü, cümleleriyle dövüştü. En derin acıları en sade cümlelerle anlattı. Kızgınlığı, geçmişini unutanlaraydı. Dilini bir yabancı gibi görenlere, düşüncesini bir yük gibi sırtından atanlara. Köklerinden utananların dünyasında kök salmaya çalıştı. Çünkü bir insan, ait olmadığı bir dili konuşarak ait olamazdı.

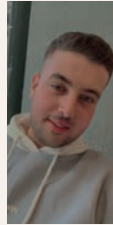
Yalnız mıydı? Evet. Fikir sahipleri çoğunlukla yalnızdır. Kalabalıklar onlara bakar ama anlamaz. O yalnızlığını büyüttü,

yalnızlığıyla büyüdü. Kör müydü? Belki gözleri karanlığa kapalıydı ama zihni sonsuz bir ufka açıldı. Çünkü körlük, ışığın eksikliği değil, kavrayışın yoksunluğudur.

Cemil Meriç'i okumak bir metni anlamaktan fazlasıdır. Onu okurken aslında kendimizi okuruz. Her satırda kendi cehaletimize dokunuruz, her cümlede unuttuğumuz bir hakikatle yüzleşiriz. O, sadece bir çağrı değildir, bir meydan okumadır. Düşünmeye, sorgulamaya, susmamaya bir davettir.

Ve belki de onun en sarsıcı gerçeği şudur:

“Hakikat, herkesin anlayabileceği kadar sade olsaydı, aramak bu kadar sancılı olmazdı.”

2001 yılında Kerkük'te doğdu. Üniversite eğitimine Türkiye'nin başkenti Ankara'da devam eden Yazaroğlu, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümünde öğrencidir.

Nuray Kayacı
**Yazar-Eser-Okur
Üçgeni**

Yazardan İlk Okuruna

İnsanlar söze dökemedikleri hislerini ifade edebilmek için bazen yazmayı seçerler. Zira insanoğlunun yegâne gayesi anlaşılmasıdır ve bu noktada

sözler yetmeyince yazıdan medet umulur. Yazarın kişiler çoğu zaman yaşamışlıklarını veya yaşamak isteyip de yaşayamadıklarını dökerler kâğıda. Kâğıda dökülen her bir

cümle binlerce duygu barındırır ve biri tarafından kucaklanmayı bekler. İşte o beklenen kişi okurdur...

Okur tarafından anlaşılmayı bekleyen bir yazarın kalemı ne kadar özgür olabilir ki? Özgürce yazamayan her kalem bir gün tükenmeye mahkûm olur. Bu nedenle yazar, eser ve okur bütün bir üçgenin birer köşesi ise üçgenin açılarını doğru bilmek gerekir. Yazar okura bir şeyler anlatabilmek için yazıyor olabilir ancak yazarın birden fazla okurunun olması olağandır. Bu durumda yazarın hangi okuruna yazacağı, kendisine kimi muhatap alacağı önemlidir. İlk okur! Evet, ilk okur. Yazarın yazarken muhatap olduğu kişi ilk okurudur.

İlk okur adeta bir kılavuz bir editördür yazara. Sorgular, yargılar hatta yeri geldiğinde kınar bile. Ancak bilir o kelimelerin kalbin hangi odacığından çıka geldiğini. Hangi mutluluğun kırıntısı hangi acının dikenı olduğunu... Sarıp sarmalar acının ve mutluluğun kuşattığı

her bir cümleyi. Sonra gelir usul usul fısıldar yazarın kulağına “Sakin ol! Seni anlayalım diye korkarak tutma kalemini, yoksa sen bile anlayamazsın seni”. Böyle böyle teşvik eder özgürce yazmaya. Kalemın rota, kelimelerin yol ve yazarın da yolcu olduğu bu hikâyede özgür olmanın zihinden geçen her bir kelimeyi kâğıda dökebilme kabiliyeti olup olmadığını anlatır yazara. Özgür yazmak doğru kalemle yazmak gibidir, konfor alanıdır hem yazar hem okur için. Özgürlük yazarın kimliğini keşfetme aracıdır aslında. Hata yapa yapa bazen de kötü yazarak yaratır yazar kalemini. Bundandır ki çoğu yazılar yazar ve ilk okurun arasında kalır herkesle buluşamaz...

Bu sese kulak veren her yazar, bilir anlaşılmak için değil, kâğıda bir şeyler dökme ihtiyacından dolayı yazdığını ve yanı başında kulağına fısıldayıp duran ilk okurunun ona rehberlik ettiğini. Kalem ve kâğıdın son buluşmasına kadar terk etmez ilk okur yazarı. Çünkü her

yazarın ilk okuru, daha kelimeler kağıtla buluşur buluşmaz onu hayranlıkla izleyen kendisidir. Ve bu gerçeğin farkında olan yazarların kaleminden daha özgür kelimeler doğar.

Bir dakika! Yoksa okuduğumuz yazılar, bizden bize mektuplardan mı ibaret?

Eserden Yazara

Yazarlar her ne kadar eserleriyle tanınan kişiler olsa da bir yerden sonra özel hayatları da yazarlık serüvenlerine dahil olur. Çünkü yazmak kişinin kendisiyle olan ilişkisi sonucu ortaya çıkan bir eylemdir. Bundandır ki okur, kapılıp gittiği kelimelerin kimin kaleminden döküldüğünü merak eder ve tam bu noktada eserden yazara doğru bir yolculuk başlar.

Okur bağ kurduğu kelimelerin kalemini bilmek ister. O kalemi tutan kişinin ne yaşadığını, neyle uğraştığını ve nasıl biri olduğunu bilmek ister. Okurun yazarı tanımaya başlamasıyla birlikte okuduğu yazılar artık yalnızca bir edebi eser olmaktan ziyade yazardan izler taşıyan

bir hatıra hâlini alır. İşlenen tema, anlatım şekli, çok sık kullanılan kelimeler bunların hepsi yazarın yaşamından izler taşır ve okur bunu fark ettikçe yazar ve eser arasında bir köprü kurar kendine... Kurulan o köprü bazen yalnızca hayranlıkla okunan bir yazının kime ait olduğunu öğrenmeye ve o kalemin varsa diğer yazılarını da tanımaya vesile olurken bazen de hayranlıkla okuduğu eseri bile bıraktırır okura. Kimi zaman okur ve yazar arasında değer çatışması meydana gelebilir. Bu konuda örnek olarak gösterilebilecek bir sürü yazar vardır. Edebiyata olan sevdaları ve yazar olma kimliğine yakışır bir yaşam biçimi, okurun yazarı sevmesine ve dolayısıyla eserlerine de merak duymasına yol açar. Aynı zamanda bu durumun tam tersiyle de karşılaşılabilir. Yazılarına tezat biçimde yaşayan bir yazarın eserlerinin büyüğü bozulabilir, kimi okurlar bu çelişkiyi sevmeyebilir ve yazarın eserlerini boykot edebilir. Yazar ve eser arasındaki köprü adeta bir sebep

sonuç ilişkisi gibidir. Bu değer yargısında insanı düşünmeye iten en önemli husus “çok değerli bir eserin ihmal edilmesi haksızlık değil midir?” sorusudur. Bu soru kimi zaman yazarlar tarafından sorulan bir soru olsa da bazen de okurun vicdanından gelen bir soru olabilir. Sorulan soru okuru bir iç muhasebeye iter. Yaşanan iç muhasebe sonucu okur, ya yazarın kişisel hayatı ile eserini birbirinden ayrı tutmayı başarır ya da gün geçtikçe raflarındaki yazara ait kitap sayısı azalır.

Raflardan eksilen kitaplar yalnızca yazara zarar vermez, aynı zamanda okurun da edebiyatla olan ilişkisini etkiler. Yargılanan her yazar; vazgeçilen birkaç adet eser, hayran olunası bir öykü, mükemmel bir karakter, nice duygular ve kapılıp gidilen bir hayal dünyasıdır aslında. Vazgeçilen her eser edebi birer kayıptır ve böyle böyle okurluk serüveninin sonuna zemin hazırlayabilir.

Bütün bu meselelerin yalnızca yazar ve eser arasındaki bir döngüyle sınırlı kalmayıp okurun

da okurluk serüvenine büyük bir etkisi bulunmaktadır. Özünde yazar, eser ve okur bütün bir üçgenin birer köşesidir.

1999 yılında Kerkük'te doğdu. 2021 yılında Kerkük Üniversitesi Hukuk Bölümü'nden mezun oldu. 2023 yılında Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nde yüksek lisansa başlamıştır.

Maral Beyatlı Sarı Kâğıtlar

Tinlarda salınıyorum usulca
Saat 5
Odamın kapısını kilitledim
Rüyamdan kalan kokuyu hapsedeceğim
Ritimler kuşatıyor yakınları
Kalbim kıpırdamıyor
Fazla uzaklaşmışsınız ha, ne dersin?
Süpürdü bazı şeyleri zaman
Hayatın cilve tozlarını
Güveni
Zamanı anladım da
Sen neden gittin?
Resimler, notalar, sarı kâğıtlar
Tutunuyorum
Asmaya çalışıyorum
Gel gör ki mandallar sadece kendi yüklerini taşıyor
Duyarsız şeyler!
Bir günlük defteri hasretimde yok ettiğim
Eh ben de cesaretsiz sayılırım
Pürüzsüz bir yükseliş
Nan-naa
Sorguyla kırıştırıyorum gözlerimi
Hislerim gömülüyse bu melodiler kimin?

Ahmet Oruçoğlu

Misafir

Boşluktan ibaret bir dünya
İçtim sütümü yaptım ödevimi
Neden hala içimde bu sıkıntı?
Bu ilerlemiş gecede
Bir misafirdi uykumu bölen
Şiirle sohbet sımsıcak sardı
İsmin geçti bu sohbette
Mürekkep hokkası vardı
Duruyordu orada
Göz yaşım damladı içine
Bir seni yazdı bi de beni
Bir de uykumu bölen dertli misafiri.

1998'de Tüzhurmatu'nun Yengice kasabasında doğdu. Tükrit Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fizik bölümünden mezundur. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi'nde fizik dalında yüksek lisansını bitirmiştir.

Hanin Ahmet Pamuk

Elmas Mahallesi¹

Yorgun neşelerin çocuklarıyız
Yıldız akar gözlerimizden,
Dans ederken,
Kan yazan şarkılarla..

Geleceğin hayallerini çalar eteklerimiz,
Pamuk şeker dağıtılan gri salıncaklarda..

Tutuşmuş yüreklerden gül kokar,
Güller soluk,
İçleri tane tane elmas,
Açırsan..

¹ Kerkük'te bir mahalle

Bu mahalle bizim,
Tepelerimiz var,
Öteleri gören
Çukurlarımız var,
Gömmeyen
Meşaleler her yerde..

Bu mahalle bizim,
Ağaçlar bile sarılır,
köklerinden
Başları dik..

Bu mahalle bizim,
Dünyaya küçük, bize bir dünya
Evren göz yumsa ne yazar?
Taştan kubbelerimizle,
Bizim kalacak!

2002 yılında Kerkük'te doğdu.
Kerkük Üniversitesi Tıp Fakültesi
5. Sınıf öğrencisidir. Müzikle
ilgileniyor.

Esen Kutup
Yerden Göğ

Gözlerimde bir davul çalıyor
Bu hangi şenliğin habercisi
Adım atıyorum yer sallanıyor
İpek halılardan mı
yoksa yakut kanımdan mı
Güneş altın bir çanı seçti
Göğe bakan her yüz
biraz daha yüce olur
ve bir bayrağın rüzgârda dalgalanışı kadar dik
bir taşın sabrında var yücelik
Bir kaşın üstünde
Hiç bir zafer bağırarak gelmez
Asıl ihtişam sessizliğe hükmedendir

2001 yılında Kerkük'te doğdu.
Halen Kerkük Üniversitesi
Veterinerlik Bölümü 4. sınıf
öğrencisidir.

Erkan Karakaş
Kurşun Senfonisi

Hello! ben Zügürt kahraman
 çantamda mavi buğday ekmeği
 mataramda savaş suyu
 yerim, içerim
 uyku tarumardır avuçlarımda
 Şehit analarının çığlıklarını tadarım
 Ekmeğimin her bir lokmasında
 tam ortasında bir harabenin
 terk edilmiş bir piyano mudur nedir
 Beethoven'ın 5. senfonisi her adımda
 Azrailin parfüm kokusu
 “Ta-ta-ta-TAA”
 haydi çalsın savaş borusu
 siz tüfek tutun
 ben de Nota
 şarjörümde pembe güller
 deler geçer zırhınızı
 en baba çatışma
 bana sinek vızıltısı
 “Militares viri gloriantur vulneribus”
 (Savaşçılar yaralarıyla gurur duyar)

2000 yılında Kerkük'te doğdu
 Karabük Üniversitesi Uluslararası
 İlişkiler bölümünden mezundur.
 Halen aynı bölümde yüksek
 lisansına devam etmektedir..

Mehmet Beyatlı
Elbette

elbette...

ne çok şey saklı

doğan bir çocuğun sesinde

yahut devrilen bir nefeste

aheste aheste

lal olur yüreğim

inler dilim

binleri görünce kafeste

bir yaz akşamıydı

asuman dolu süheyla

gözyaşları düşüyordu her köşeye

rahmet yerine füzeler

nesim yerine mermiler

yağıyordu saniye saniye

ve o an anladım

insanlık değilmiş

nöbette

2002 yılında Kerkük'te doğdu. Halen Kerkük Üniversitesi - Tıp Fakültesi 5. sınıf öğrencisidir.

Ergin Türkmenoğlu

O gün

Alevli topun küstüğü
Pamuk şekerlerinin
Ağladığı gündü
O gün

Herkes kırmızılara bürünmüş
Mutluluk pınarlarının
Patladığı gündü
O gün

Cennet manzaralı
 Tabloya bakıyordu gözlerim
 Orda mıydı
 Fikrim, hayalim?
 O gözyaşlarımın altında
 Yeşil kâşânların üstünde
 Zıplıyordu damat kuşları
 Uzanamadı onlara ellerim

Birden
 Aklıma geldin
 Ya da
 Hiç çıkmamıştın ki,
 O kuşlar gibi
 Hayal ettiğimiz,
 Sen martılara
 Bense o kuşlara benzeyip
 Çocukların bayramını yaşayamamıştık ki

Biliyorum
 Seni hatırlayacağım
 Her geldiğinde o gün
 Sahi,
 Benim için her gün
 Zaten o gün

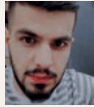
1990 yılında Kifri ilçesinde doğdu. Süleymaniye Üniversitesi Kelar Temel Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi bölümünden mezun oldu. 2015 yılında Mısır Cumhuriyeti İskenderiye Üniversitesi Beden Eğitimi Fakültesinde yüksek lisans eğitimini bitirdi.

Karrar Hançerci Penceremde Kasatura

Yok mudur dindirecek saatlerin kanlı sancısını?
Güvercinler taşır gönlümün meallerini
Gözlerin doldurur aşk kumbaramı
Yok mudur kahinlere baş tutacak bir avaz ölümün sekaratında?
Ölüm, gün doğumuna saklanan
Ölüm, yıkılmış şehirlere vaat edilen
İnancım damarlarımda akan kırmızı ayetlerin sessizliğinde saklı

İsyân dolu kerametler bağımlısı
 Ayetler ki barışın elçisi
 Ölümün habercisidir
 Eyne ma tekunu yudrikkumul mevt

Şeytanlar gibi mezarlıklara gömülür
 Şirk kokan siyah sarıklıların yürekleri
 Sessizce saklanır çırpınan meleklerin kanatları; açlıkla
 Gökyüzü, sonsuzluk rüyasına bürünmüş
 Elbet gelir belki hayata dair olmadan
 Var mıdır duyan, aşk damlayan bileklerin uğultusunu?

2001 yılında Kerkük'te doğdu. Kerkük Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tasarım bölümü mezunudur. Öğretmenlik ve Türkmeneli TV'de muhabirlik yapmaktadır.

Kökler Necat Kevseroğlu ile Söyleşi

Irak Türkleri, hala
çoğu keşfedilmemiş
veya kayıt altına
alınmamış zengin
bir kültür mirasına
sahiptir.

Bu kocaman mirasın soyut kısmını büyük ölçüde Irak Türklerinin bilgisi sayılan Ata Terzibaşı yaklaşık 70 yıllık süren

çalışmalarıyla derledi, kayıt altına aldı ve dünyaya tanıttı. Terzibaşı, kültürümüzün somut öğelerine birkaç kitabında değindiye de, daha detaylı ve kapsamlı çalışmaları öğrencisi sayılan Necat Kevseroğlu'na bıraktı. Kevseroğlu, araştırmacı ve sanatçı ruhuyla Irak topraklarında gelişen bin yıllık bu medeniyetin temel somut öğelerini araştırmaya, kayıt altına almaya ve onlarca kitapları, makaleleri ve televizyon görüşmeleriyle ortaya koymaya çalışmaktadır. Bu yönüyle, Irak Tarihçiler Birliği, Irak Edebiyatçılar ve Yazarlar Birliği, Irak Gazeteciler Birliği ve Azerbaycan Yazarlar Birliği gibi 10 meslek kuruluşu üyesi olan Kevseroğlu, aynı zamanda, tarih araştırmacısı, yazma eser incelemecisi, gazeteci ve ahşap oyma sanatçısıdır.

1949 yılında Kerkük'te dünyaya gelen Necat Kevseroğlu Karakoyunlu bir aileye mensuptur. Öğretmenler Enstitüsünü

“Tarihini bilmeyen coğrafyasını başkalarına kaptırır.”

bitirdikten sonra Bağdat'ta Teknoloji Üniversitesi'nden mezun oldu ve emekli olana kadar okutman olarak Kerkük'te çalıştı. Halen Türkmeneli

gazetesinin ve Türkmeneli edebiyat ve kültür dergisinin başyazarlığını yapmaktadır.

Kevseroğlu'yla evindeki kütüphanesinde çalışmaları ve Irak Türklerinin kültür mirasına dair uzunca sohbet ettik. Buraya sohbetimizin özetini aktarıyoruz.

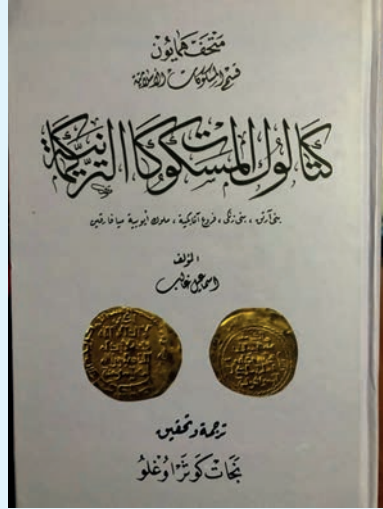
Kültür mirası, bir toplumun nesilden nesile aktardığı manevi ve maddi varlıklarıdır. Maddi varlıklar o toplumun zaman içerisinde ürettiği kalıcı eserlerdir ve bu eserler birer tarih kayıtlarıdır. Bu açıdan bu eserleri incelemek olaylara dayanan tartışmalı klasik tarih anlayışından farklı olarak toplum gerçek ve daha geniş zamanlı yaşam tarihini ortaya koyar. Kültür araştırmacısı bu bağlamda bir kültür tarihçisidir. Irak'taki tarihimizden kısaca bahseder ve sizi bu alana sevk eden etkenleri anlatır mısınız?

Irak'ta Türk varlığı çok kadimdir ve Türkler bölgeyi 1000 yıl yönetmişlerdir. Ancak bölge İngiliz hakimiyetine girdikten sonra Türk varlığını inkar ve Türk kültürünü yok etme politikası uygulandı, Türkleri kötüleyen bir tarih müfredatı yazıldı, Türkçe yasaklandı, yayınlar kapatıldı ve Kerkük'te Taş Köprü, Saray binası, Kale'nin tarihi evleri, Kербela'da Fuzuli'nin Mezarı gibi Türk eserleri yıktırıldı veya ihmale terk edildi. Irak Türklerine Osmanlı bakiyesi denildi, Türkmen kelimesini öne çıkararak siz Türk değilsiniz denildi, Karakoyunlu ve Akkoyunluların barbar, ilkel ve cahil kavimler oldukları yazıldı. Oysa ki Irak'ta medeniyet Türklerle başlamış ve devam etmiştir. Irak'ı yöneten rejimlerin kapalı sistemi içerisinde nesiller bu eğitimle yetiştirildi ve kültürümüzü araştırmak amacıyla yapılan akademik ve edebi çalışmalara izin verilmedi. Mesela; Bağdat Üniversitesinde görev yapan bir tarih profesörümüz, Sümerlerin Türk olduklarını söylediği için, görevden alındı.

Bir yazar olarak, sahte tarih iddialarını çürüterek gerçekleri ortaya koymak, benliğimizin ve kimliğimizin devamı için kültürümüzü araştırarak kayıt altına almak ve tanıtmak hedefiyle çalışmalarımı sürdürmekteyim. Bu uğurda en büyük saikim

rahmetli babamın sık sık söylediği **“tarihini bilmeyen coğrafyasını başkalarına kaptırır”** veciz sözüdür.

Irak'ta Türk varlığından çok kısaca söz edersek, M.Ö. 5000 yıla dayanmaktadır. **Sümerlerin ardından Türkistan kökenli proto-Türk kavimlerinin bölgeyle ilk teması Hunlar dönemine uzanmaktadır.** İslami

asırlarda ise Oğuzların Irak'ta yerleşmesi Hicri 54 (Miladi 674) tarihinde başlamış, zamanla İslam ordusunda yer almışlar; nüfuzları Abbasi Halifesi Me'mun ve oğlu Mu'tasım zamanında artarak kendilerine 70 bin kişilik Samarra şehrini kurmuşlar. Böylece Samarra yarım yüzyıl boyunca Hilafetin merkezi olmuştur. Samarra Camisi'nin hala ayakta duran Melviye adı verilen Türkistan

tarzı minaresi Irak'ın en önemli tarihi eserlerinden biridir. Büyük Selçuklu hükümdarı Tuğrul bey'in 1055 yılında Bağdat'a girişiyle Irak bilfiil Türk Oğuz hakimiyetine geçmiştir.

İslam düşünce tarihinin en büyük inkılaplarından biri sayılan **Nizamiye Medresesi Türkmen döneminde 1066 yılında Bağdat'ta Alp Arslan zamanında kurulmuş**, Ebu İshak Şirazi ve İmam Gazali gibi büyük ilim adamları yetiştirmiştir. Büyük Selçuklu Devleti ardından Irak Selçuklu Devleti kurulmuş, bu dönemde Türkmen aşiretleri bölgeye yerleşmiş ve ona Türkmen kimliğini kazandırmıştır.

1127 yılında başlayan Atabeyler döneminde Musul ve Halep'i Zengiler, Erbil'i Beytiğinler, Kerkük'ü Yıva beylikleri geliştirmişler. Atabeyler, bir taraftan Haçlılara karşı koyarken diğer taraftan şehirleri imar etmişler ve topluma sosyal hizmetler götürmüşler. Bu imar hareketi Celayirli dönemine de devam etmiş; medreseler, hanlar ve hizmet yapıları inşa edilerek Bağdat bir Türkmen kültür ve bilim merkezi haline gelmiş ve Türkçe resmi dil olmuştur. Bu dönemde

ülkede bilim, sanat ve musiki gelişmiş, Abdulkadir Meraği gibi fikir ve sanat adamları Bağdat'a yerleşmişler.

Karakoyunlu ve Akkoyunlular döneminde bölge medeniyet açısından gelişmiş ve Akkoyunlular Türkmen siyasi mirasının temsilcisi olarak ortaya çıkmıştır. 1534 yılında bölge Osmanlı hakimiyetine girmiş ve 1918 yılına kadar yaklaşık 400 yıl Irak'ta medeniyet ve kültür hizmetleri devam etmiştir. Yüzlerce medrese, hastane, han, yol, köprü ve diğer hizmet binalarının yanı sıra, Irak'ın genel olarak sosyal, iktisadi ve idari yapısı Türkler tarafından şekillenmiştir.

Bir toplumun kültür mirası tarihini yansıttığı kadar fertlerinin benliğini teşkil etmekte de önemli bir faktördür. Yaşanan olaylar zamanla tarih olsa da toplumun ortaya koymuş olduğu somut eserler yaşayan tarihtir, bireyde tarih şuurunu ve coğrafya aidiyetini güçlendirir. Edebi bir deyimle coğrafyayı “vatan”a dönüştürür. Bu açıdan, toplumlar somut kültür eserlerine çok önem vermekte ve siz, bu ehemmiyetin farkında olarak ciddi çalışmalar gerçekleştiriyorsunuz. Bazen bir belge peşinden İstanbul’a veya Tebriz’e kadar gittiğinizi biliyorum. Çalışmalarınızdan ve eserlerinizden kısaca bahsedebilir misiniz?

Bir toplumun kültür mirası onların kimliklerini yaşatır. Bu kültürel öğeler sadece tarihi ve estetik değer taşımamakta, aynı zamanda varlık mücadelesinin de sembolleri olarak karşımıza çıkmaktadır. **Kültürel mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılması Irak’ta Türk toplumunun devamlılığı açısından bir sorumluluktur.**

Bu nedenle çalışmalarında geleneksel kurumları, geleneksel konut mimarisi, camiler, hanlar, hamamlar, kapalı çarşılar, halı-kilim dokumacılığı, bakır deri el işleri ve ahşap oymacılığı gibi el sanatları, Irak’ta Türk mutfağı gibi öğeleri ele aldım. Ayrıca, çağlar boyunca Irak’taki Türkçe yer adları, Türkmen sikkeleri ve yazma eserleri araştırmaya, incelemeye ve kayıt altına almaya çalıştım. Bu çalışmalarımı kitap ve makaleler halinde yayınladım. Çalışmalarımın bir kısmını, diğer milletler de aşına olsunlar diye Arapça yayınladım ve bu alanda Irak Türkleri hakkında meşhur tarihçi Abbas El Azzavi’nin Irak’ta Türk Edebiyatı Tarihi, İsmail Galip’in

Türkmen Sikkeleri Kataloğu gibi diğerlerinin yaptıkları çalışmaları da Arapça veya Türkçeye çevirdim. Irak’a gelen seyyahların bölgemizle ilgili notlarını kitaplaştırdım. Irak’ta Türkmen Mimari Eserleri, Irak’ta Türkmen Sikkeleri ve Osmanlı Belgelerine göre Kut’ul Amara Zaferi kitaplarımı Londra’da Arapça yayımladım.

Irak’ta Türk kültürü denince Kerkük akla gelir. Belki de Kerkük hakkında diğer bölgelerimize nazaran daha fazla çalışma yapılmıştır. Sanırım Ata Terzibaşı’nın ve sizin çalışmalarınız da buna katkı sağlamıştır. Aynı zamanda Irak Türkleri de Kerkük’ü merkezleri olarak kabul etmişlerdir. Çalışmalarınızda Kerkük’e geniş bir yer vermişsiniz. Size “Kerkük Kültür Tarihçisi” demek yanlış olmaz sanırım.

Kültürel mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılması Irak’ta Türk toplumunun devamlılığı açısından bir sorumluluktur.

Kerkük, Orta Doğu’nun tarihi ve stratejik öneme sahip şehirlerinden biridir. Zengin petrol rezervleriyle dikkat çeken bu şehir, kadim Türkmen varlığının en belirgin merkezlerinden biri olmuştur. Yaptığım tarihi ve kültürel araştırmalar, Kerkük’ün

yüzyıllar boyunca Türk kültürüyle yoğrulduğunu ve Türkmen kimliğinin bu şehirde kökleştiğini ortaya koymaktadır. Ancak yukarıda zikrettiğim nedenlerden dolayı bazı kesimler bu şehre yönelerek ve demografisini değiştirerek hak iddia etmeye çalışmaktadırlar. Yaptığım saha çalışmaları ve tarihi incelemeler Kerkük’ün bir Türk kültür merkezi olduğunu ispatlamaktadır. Şehrin mimarisi, yer adları, sanatı, müziği, yaşam kültürü, sözlü ve yazılı edebiyatı Türkmen karakterini açıkça yansıtmaktadır. Bu bağlamda Kerkük’ün tarihi, Türklüğün

güçlü izleriyle şekillenmiş ve asırlar boyunca Kerkük Türkmen kimliğinin taşıyıcısı olmuştur.

Bu gerçeği ortaya koymak için Kerkük'te kültür eserlerimizi detaylıca araştırdım ve çalışmalarımı “Kerkük'te Eğitim Tarihi”, “Kerkük'te İlkler”, “Geleneksel Kurumlarıyla Kerkük”, “Kerkük Olaylarından (1700-1958)”, “Kerkük Tarihinden Yapraklar”, “Seyyahların Kalemiyle Kerkük”, Kerkük'te yazılan “İlk Yerli Türkçe Sözlük” gibi kitaplar ve onlarca makaleler yayımladım.

Bilge üstadımız Ata Terzibaşı hayatının yaklaşık 70 yılını Irak Türklerinin soyut kültür öğelerini araştırmaya, kaydetmeye ve tanıtmaya adanmış. Türk Dünyasında bile ilk folklorşinas sayılan Terzibaşı'yla uzun yıllar teşrik-i mesai yaptınız. Terzibaşı'nın çalışmalarınıza etkisini ve onunla yaptığınız sohbetlerinizi bize biraz anlatır mısınız?

Genç yaştan beri büyük bilgemiz Terzibaşı'yla tanıştım ve ömür boyu teşrik-i mesaimiz oldu. Hayat boyu ona borçluyum.

Babamdan sonra, edebi hayatımda Ata Terzibaşı'nın ekisi büyüktür ve unutulmaz. Tarih bilimine yönelmem ve önem vermem kendi isteği üzerine olmuştur. Terzibaşı'yla sohbetlerimizi ele alsam ciltler tutar. Terzibaşı'nın avukatlık yazıhanesi Cuma günleri bir kültür merkezi haline gelirdi. O gün avukatlıkla ilgili müracaat kabul etmezdi ve sabah saatlerinden itibaren şehrin önde gelen şair, yazar, kültür insanları orada toplanırdı. Yazıhane 1975 yılında Belediye tarafından yıktırıldıktan sonra evinde toplanırdık.

Terzibaşı beni somut kültür öğeleri hakkında çalışmaya yönlendirdi. Şair ve edebiyat yazarlarımız çoktur; kültür tarihi, sanat, sosyal bilimler ve bölgelerimiz hakkında yazanımız azdır. Sen bu konuları üstlen diyerek tavsiyede bulundu ve ben de sözünü yerine getirmeye çalışıyorum. Ayrıca boyun borcumu bir nebze olsa bile ödemek adına Terzibaşı hocamın yazma eserler kütüphanesinin kataloğunu düzenledim ve yayımladım, Fuzuli hakkında yazmış olduğu makaleleri kitap haline getirdim, hayatı ve eserleri

hakkında da bir kitap yazdım.

Uzun yıllar tahrip edilen, yasaklanan, yağmalanan ve ihmale uğrayan bir varlık üzerinde çalışmak zor olsa gerek. Kültür tarihçisinin aynı zamanda derlemeci, aktarmacı ve incelemeci olması gerekmektedir. Bunlara ilaveten, yazma eserleri de Osmanlıca'dan günümüz Türkçesine aktarmışsınız. Çalışmalarınızda yaşadığınız zorluklar nelerdir?

Yaptığım çalışmalarda sadece somut kültürel ve tarihi konuları ve eserleri araştırmakla yetinmedim. Yazma eserlerle ilgili tahkik ve incelemelerde de bulundum. Bu alanda Ata Terzibaşı'nın Türkmence Sözlük, Hacı Abdullah Safi'nin Lugat-i Türkiyye, Hıdır Lütfi'nin Kerkük Hoyratlarının Şerhi gibi bazı kıymetli yazma eserleri tahkik ederek bilim dünyasına

kazandırmaya çalıştım.

Karşılaştığım başlıca zorluklardan biri, güvenilir kaynakların sınırlı olmasıdır. Irak Türklerinin kültür, sanat ve tarihi hakkında yapılan akademik araştırmaların sayısı azdır. Mevcut çalışmalar çok dağınık veya yerel dillerde kaleme alınmıştır. Bu durum, özellikle saha verilerine ulaşmayı ve karşılaştırmalı analiz yapmayı zorlaştırıyor. Ayrıca bölgedeki güvenlik sorunları alan araştırmalarını engelleyen bir başka faktördür. Irak Türklerinin ortak kültürel belleğini barındıran bir arşiv veya kütüphane bulunmamaktadır. Bu altyapı eksikliği kültürel mirasın sistematik şekilde belgelenmesini ve araştırılmasını kısıtlamaktadır. Bu anlamda, Zirve Araştırma Merkezi'nin kurmuş olduğu Arşiv Birimi takdire şayan bir adımdır ve umarım zamanla söz konusu bu eksikliği giderir.

Ağaç yavaş yavaş dalın uzatır

Geçer elbet kışın çağı ey bülbül
Al yeşile döner çöl yavaş yavaş
Gözedirsin sen de bağı ey bülbül
Bahar gelir biter gül yavaş yavaş

Sazı çalan bilir düzeltir teli
Telin çalgıların uydurur eli
Çocuk anasından öğrenir dili
Ona göre açar dil yavaş yavaş

Ağacı ekerler açarlar suyu
Onu korumaktır bağvanın huyu
Yücelir gün be gün uzanır boyu
Her yanına atar kol yavaş yavaş

Felekoğlu sözün burada biter
Bağ olan yerlerde kumrular öter
Yurduna yüzleşen yolcu ha yeter
Aşar dağlar keser yol yavaş yavaş

Felekoğlu (1929-2002)